

Johanes nimeropu iru'pyn oka

Uwapu torupamy

Moro Johanes nimeropu kareta asewara kapyn man moro Mateus, Markus, Lukas nimerosan kareta maro. Amy me terapa kynaurananon. O'kapyn roten waretatoto wara kynaurananon. Aweinano poko, ewa'rumy poko, amano poko, romo'no poko tauranary arojan (Johanes 1:4-9, 8:12, 12:35-36). Kari'na me o'kapy'po Tamusi auran me mo'ko Jesus wairy ekari'san enapa mo'ko Johanes. Morokon tynikapyry anumengaponamon otykon 'wa pari'pe, kurano me enapa mo'ko Jesus wairy enepory uku'pojan. Poto me enapa mo'ko kari'na epano'nen Tamusi a'kary ekari'san ero kareta.

Ero kareta wota'saka'san

- 1:1-51 Mo'ko kari'na etykanen Johanes mo'ko Jesus maro
 - 2:1-12:50 Jesus 'wa noky me tywairy uku'pory
 - 13:1-16:33 Jesus 'wa mo'karon typytorykon erupary
 - 17:1-26 Kari'na 'wano me Tamusi 'wa Jesus auranary
 - 18:1-19:42 Jesus wota'karykary moro irombyry maro
 - 20:1-21:25 Moro tyromby'po wyino Jesus awomyry
-

Moro koromo e'i'po auranano

1 ¹Koromo moro auranano tywaije man. Moro auranano Tamusi ekosa tywaije man. Moro auranano ro Tamusi me tywaije man. ²Moro ro koromo Tamusi ekosa tywaije man. ³Moro 'wa pa'poro oty tyka'po man. Moro pyndo amy paio ikapy'po oty ikapy'pa tywaije man. ⁴Moro auranano ta ro amano

tywaije man.* Moro amano ro mo'karon kari'na aweiry me tywaije man. ⁵Moro aweinano ro oty aweipanon ewa'rummy ta. Moro ewa'rummy 'wa e'wu'kary tupi man.*

⁶Irombo amy kari'na apojoma'po Tamusi 'wa. Ety me Johanes kynakon. ⁷Mo'ko wopy'po ro oty amyikaponen me. Moro aweinano poko oty amyikapory i'wa kynakon, pa'poro kari'na yto'me ty'wa Tamusi amyikanamon me. ⁸Mo'ko kapyn moro aweinano me kynakon. Moro aweinano poko te oty amyikapory i'wa kynakon.

⁹Moro iro 'nero aweinano, moro pa'poro kari'na aweipanon iro kynosakon ero nono tu'ponaka. ¹⁰Irombo ero nono tu'po kynakon. Ero nono tyka'po i'wa kynakon. Ise'me te anukuty'pa ero nono we'i'po. ¹¹Mo'karon ta'sakarykon emandopo 'wa iwopy'po. Mo'karon a'sakarykon we'i'san te i'se'pa. ¹²Pa'poro mo'karon ty'sangonymbo 'wa te, mo'karon toty amyikanamon 'wa oma yry'po i'wa, Tamusi y'makon me iwaito'ko'me. ¹³Tamusi y'makon me yry'san uwembonano wyino omano poko kapyn, kari'na nisanory 'wa kapyn, wokyry nisanory 'wa kapyn, Tamusi 'wa te.

¹⁴Moro auranano we'i'po kari'na me. Kyra'naine emamy'po. Moro ikuranory ene'po na'na 'wa. Mo'ko o'win'konombo tymuru 'wa mo'ko jumynano nyry kurano moro kynakon. Tyturu'popore imero, iporo enapa moro auranano kynakon. ¹⁵Ipoko ro Johanes 'wa oty amyikapo'po. Iko'ta'po: "Mo'se inoro, mo'ko ero wara ynekarity'po: 'Mo'ko ywena'po ta kynosan inoro yko'po poto me man.' Ywairy uwaporo irombo mondo terapa tywaije man." ¹⁶Moro ituru'popory wotakamary wyino ituru'popory tapyipo'se pa'poro ky'waine man. ¹⁷Moro omenano mero'po ene'nen me irombo Moses tywaije man. Moro tyturu'popore aino ene'nen me te, moro iporono ene'nen me enapa Jesus Kristus tywaije man.

¹⁸Amy paio kari'na Tamusi anene'pa noro man. Mo'ko o'win'konombo Tamusi ekondano ymunano, mo'ko Tamusi me enapa man inoro 'wa te tuku'po man.

1:4 Amykon moro '[3] Moro pyndo... [4] ...amano tywaije man.' y'petakan me ero merojaton: Moro pyndo amy paio oty ikapy'pa tywaije man. Moro auranano ta ro moro tyka'se man iro amano me tywaije man. 1:5 Amykon moro 'e'wu'kary' y'petakan me 'ukutyry' merojaton.

1:6 Mateus 3:1, Markus 1:4, Lukas 3:1-2

Mo'ko kari'na etykanen Johanes

¹⁹Mo'karon Simosu jopotorykon 'wa Jerusalem wyino Tamusi pokonokon emoky'san ipyitorykon maro Johanes 'wa ero wara aturupo: “Noky ko amoro man?” Irombo Johanes 'wa oty amyikapo'po. ²⁰Oty anipyi'me'to'pa ejuku'san i'wa. Ika'po imero i'waine: “Mo'ko Mesias kapyn awu wa.” ²¹Iwoturupo'san i'wa: “Noky ko iro ke amoro man? Elia?” Ika'po i'waine: “Uwa, inoro kapyn awu wa.” Ika'san: “Mo'ko Tamusi auran uku'ponen ka'tu amoro man?” Ika'po eju'to'ko'me: “Uwa.” ²²Irombo ika'san i'wa: “Noky 'ne ko iro ke amoro man? Okari'ko, na'na nekarity'se me mo'karon tomo'namonymbo 'wa. O'to ko mykanon aseke apoko?” ²³Ika'po: “Mo'ko ero wara moro iponomyn wo'i ta ko'tatoto awu wa: ‘Sapatoro mo'ko Jopoto emary ytoko.’ ” Mo'ko Tamusi auran uku'ponenymbo Jesaja auranymbo moro man.

²⁴Mo'karon apojomasa'san ra'na amykon Farise enapa kynatokon. ²⁵Mo'karon woturupo'san ro i'wa. Ika'san: “O'tono'me ko iro ke kari'na metykanon, mo'ko Mesias me kapyn, mo'ko Elia me kapyn, mo'ko Tamusi auran uku'ponen me kapyn enapa awairy se'me?” ²⁶Johanes wyka'po eju'to'ko'me: “Awu tuna ke kari'na setykaje. Amy te man ara'naine anukuty'torykon, ²⁷mo'ko ywena'po ta o'toto. Mo'ko sapatory etandy ymbokary paio supija.” ²⁸Moro wara 'kuru iwe'i'po moro Betania po, moro tuna Jordan kopose me, moro Johanes 'wa kari'na etykatopombo po.

²⁹Irombo koro'po ty'wa mo'ko Jesus wopyry ene'po i'wa. Irombo ika'po: “Enetoko mo'ky mo'ko Tamusi kaparray'membo, mo'ko yja'wan me ero nono we'i'po kanen. ³⁰Mo'ko ro mo'ko ero wara ynekarity'po: ‘Ywena'po ta amy yko'po poto me aitoto wokryry kynosa'nan.’ Ywairy uwaporo irombo mondo terapa tywaije man. ³¹Awu enapa anukuty'pa wakon. Mo'karon Israel pajanymbo 'wa iwonepoto'me te wopyi tuna ke kari'na etyka.”

³²Johanes 'wa oty amyikapo'po. Ika'po: “Mo'ko Tamusi a'kary wony'tory senei akukuwa eneke kapu wyino itu'ponaka. Irombo itu'po ro ne'i. ³³Awu enapa anukuty'pa wakon. Mo'ko tuna ke kari'na etyka yjemo'nenymbo te kyngan y'wa: ‘Mo'ko Tamusi a'kary

1:19-28 Mateus 3:1-12, Markus 1:1-8, Lukas 3:1-18

1:21 Maleachi 4:5, Deuteronomium 18:15,18 **1:23** Jesaja 40:3 (LXX)

wony'tory menetake amy kari'na tu'ponaka. Irombo itu'po iwairy menetake. Mo'ko ro, mo'ko Tamusi a'kary ke kari'na etykanen mo'ko man.' ³⁴Senei ro. Mo'ko Tamusi ymuru me mo'ko wairy samyikapoja."

Mo'karon koromonokon Jesus nemeparykon

³⁵Irombo koro'po Johanes moro ty'wa kari'na etykatopo po rapa kynakon oko tynemeparykon maro. ³⁶Irombo Jesus wytory ene'po mero ty'wa, ika'po: "O'po'toko. Mo'ky mo'ko Tamusi kaparary'membo." ³⁷Mo'karon okonokon inemeparykon 'wa moro wara ikary eta'po. Irombo Jesus wekena'po i'waine. ³⁸Jesus wotu'ma'po. Moro i'waine tywekenary ene'po mero, ika'po i'waine: "Oty 'se ko mandon?" Ika'san i'wa: "Rabi," (moro tauro'po man: amepanen) "oje ko ajemanjan?" ³⁹Ika'po i'waine: "O'toko, meneto'se me." Irombo ito'san imaro. Emandopo ene'po i'waine. Moro jako okupa'en juru kynakon. Iro ke ro moro kurita ekosa iwe'i'san. ⁴⁰O'win amy mo'ko Johanes wykatopombo poko Jesus wekenanonymbo mo'ko Simon Petrus piry Andreas mo'ko kynakon.

⁴¹Mo'ko wyto'po ro mo'ko typiry Simon epoje na'nen. Ika'po i'wa: "Mo'ko Mesias eporyi na'na." Moro Mesias tauro'po man: ikapa'po. ⁴²Irombo aro'po i'wa Jesus 'wa. Ene'po mero, Jesus wyka'po i'wa: "Mo'ko Johanes ymuru Simon amoro mana. Kefas terapa ajety me kynaitan." Moro Kefas tauro'po man Petrus.*

⁴³Irombo koro'po Galilea 'wa tytory 'se Jesus we'i'po. Irombo Filipus epory'po i'wa. Jesus wyka'po i'wa: "O'ko ywena'po ta."

⁴⁴Amy Betsaida pono mo'ko Filipus kynakon, mo'ko Andreas wara, mo'ko Simon wara enapa. ⁴⁵Filipus 'wa Natanael epory'po. Ika'po i'wa: "Mo'ko omenano kareтары ta ipoko Moses 'wa oty tymero man inoro, mo'ko ipoko mo'karon Tamusi auran uku'ponamonymbo 'wa tymero man inoro eporyi na'na: Jesus, mo'ko Josef ymuru, mo'ko Nasaret pono." ⁴⁶Irombo Natanael wyka'po i'wa: "Iru'pyn oty 'kare Nasaret wyino tywopyry taro nan." Filipus wyka'po i'wa: "O'ko 'ne, mene'se me."

⁴⁷Natanael wopyry ene'po mero, Jesus wyka'po ipoko: "Enetoko. Mo'se amy Israel parymbo 'nero. Kari'na anemu'ma'pa man."

⁴⁸Natanael wyka'po i'wa: "Ojembo ko kuku'san?" Jesus wyka'po

1:42 Mo'karon Griek auran tano 'petros' tauro'po man: topu.

eju'to'me: "Filipus 'wa ako'mary uwaporo, moro oroi upi'no konei."
⁴⁹Natanael wyka'po I'wa: "Amepanen, Tamusi ymuru amoro mana. Poto 'su Israel pajanyambo Jopotory amoro mana." ⁵⁰Jesus wyka'po eju'to'me: "Moro oroi upi'no y'wa ajene'po ekarity'po ke kamyikanon? Morokon ko'ponokon potonon otykon menetake."
⁵¹Ika'po noro i'wa: "Ita'ro pore, kapu wendaka'po meneta'ton. Mo'karon Tamusi apojongon wonukuru, iwony'torykon enapa meneta'ton mo'ko kari'na ymuru epo."

Aimyno ewa'mary Kana po

2 ¹Irombo oko kurita pa'po me amy aimyno ewa'mary kynakon Kana po, Galilea ta. Moro po ro mo'ko Jesus sano kynakon. ²Mo'ko Jesus enapa mo'karon inemeparykon maro taju'se kynakon moro aimyno ewa'mato'me. ³Irombo moro winu y'matyry mero mo'ko Jesus sano wyka'po I'wa: "Winu waty noro man ekosaine."
⁴Jesus wyka'po i'wa: "O'tono'me ko ypoko man? Moro o'to ywaitopo jururu itunda'pa na'nen man." ⁵Isano wyka'po mo'karon otykon ekanamon 'wa: "O'to ika'po wara ro aitoko!" ⁶O'win-to'ima topu kapy'san potysa moro po kynatokon. Simosu emery wara ro mo'karon aimyno ewa'manamon wekumi'to'kon tuna je'ny morokon kynakon. Oko, oruwa samaku tuna apyiry taro kynatokon. ⁷Jesus wyka'po mo'karon otykon ekanamon 'wa: "Morokon potysa a'no'kapo'toko tuna ke." Irombo a'no'kapoty'san imero i'waine. ⁸Irombo mero ika'po i'waine: "Amy anundoko. Irombo mo'ko endameno jopotory 'wa arotoko." Amy aro'po ro i'waine. ⁹Mo'ko endameno jopotory 'wa moro winu me enurima'po tuna apo'po. Mo'karon tuna anunamonymbo ojembo moro winu wopy'po uku'satokon. Mo'ko endameno jopotory te anukuty'pa kynakon. Iro ke ro mo'ko pytatoto ko'ma'po i'wa. ¹⁰Ika'po i'wa: "Pa'poro kari'na moro iru'pynymbo winu na'nen ekambojan. Mo'karon ejuku'san wetymy'san mero te moro yja'wanyambo winu ekambojan. O'wa te moro iru'pynymbo winu tykura'ma man wena'po tano me."
¹¹Ero Kana po, Galilea ta Jesus nikapy'po oty, moro koromono me inikapy'po kapu wyinono oty moro kynakon. Iwara ro moro tykuranory enepo'po Jesus 'wa. Mo'karon inemeparykon 'wa amyika'po.

¹²Irombo mero Kafaraum 'wa iwo'pema'po mo'ko tysano maro, mo'karon typiryjan maro, mo'karon tynemeparykon maro enapa. Amykon kurita roten moro po iwe'isan.

Moro Tamusi auty korokary

¹³Tyse waty mo'ko 'eratonomapotopombo' onory ewa'mary we'i'po mero, Jesus wonuku'po Jerusalem 'wa. ¹⁴Irombo moro Tamusi auty ta tandi'po mo'karon paka, kapara, akukuwa ekaramanamon, mo'karon pyrata ambo'namon enapa epory'san i'wa. ¹⁵Irombo kurawa kapy'po i'wa tonomy ypo'topo me. Mo'karon kapara, paka moma'san i'wa moro Tamusi auty wyino. Mo'karon pyrata ambo'namon pyratarymbo papy'po i'wa nono tu'ponaka. Morokon itapararykonymbon uringa'san i'wa. ¹⁶Mo'karon akukuwa ekaramanamon 'wa ika'po: "Pa'poro erokon otykon ero wyino emimatoko. Mo'ko yjummy auty kysyton amy otykon ekaramatopo auto me." ¹⁷Irombo mo'karon inemeparykon wetuwaro'ma'san rapa ero imero'po poko:

Moro ajauty 'wano me yjemaminary asiny ywotan.

¹⁸Mo'karon Simosu jopotorykon woturupo'san I'wa: "Otypan kapu wyinono oty menepotan, moro iru'pa moro moro wara awairy wairy uku'to'me na'na 'wa?" ¹⁹Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Ero Tamusi auty akatoko. Irombo oruwa kurita samy'matake rapa." ²⁰Irombo mo'karon Simosu jopotorykon wyka'san: "Oko-kari'na itu'ponaka o'win-to'ima siriko ero Tamusi auty amy'mary tywaije man. Amoro te oruwa kurita mamy'matan rapa?" ²¹Moro ipoko auranatopo Tamusi auty te moro ija'mun moro kynakon. ²²Iromby'san wyino awomy'po wyino mo'karon inemeparykon wetuwaro'ma'san rapa moro moro wara ika'po poko. Irombo moro imero'po, moro Jesus wykatopombo amyika'po i'waine.

²³Mo'ko eratonomapotopombo onory ewa'mary jako Jerusalem po a'ta ro, pyime kari'na 'wa moro ety amyika'po. Morokon inenepory kapu wyinonokon otykon enejatokon irombo. ²⁴Jesus te ainakaine tywotry 'se'pa kynakon. Pa'poro irombo emerykon

2:12 Mateus 4:13 **2:13-22** Mateus 21:12-13, Markus 11:15-17, Lukas 19:45-46

2:13 Exodus 12:1-27 **2:17** Ware 69:9

2:19 Mateus 26:61, 27:40, Markus 14:58, 15:29

uku'sakon. ²⁵Kari'na 'wa kari'na poko oty ekarityry anupi'pa kynakon, kari'na ukutyry ke aseke ty'wa.

Jesus worupary Nikodemus maro

3 ¹Irombo amy Nikodemus tatynen Simosu jopotory kynakon. Amy Farise mo'ko kynakon. ²Mo'ko wopy'po ro koko Jesus 'wa. Ika'po I'wa: “Amepanen, Tamusi wyino amepanen me awopy'po uku'san na'na. Amy paio morokon anenepory kapu wyinonokon otykon enepory upijan, imaro e'i'pa Tamusi a'ta.” ³Jesus wyka'po eju'to'me: “Ita'ro pore, asery me rapa e'i'pa ta'ta, amy paio kari'na moro Tamusi nundymary enery upitan.”

⁴Nikodemus wyka'po I'wa: “One wara ko asery me rapa amy kari'na naitan, tam'po'ko me ta'ta? Tysano uwembo taka rapa 'kare tywo'myry taro nan, tamapoto'me rapa i'wa.” ⁵Jesus wyka'po eju'to'me: “Ita'ro pore, asery me tuna wyino, a'kanano wyino enapa opy'pa ta'ta, amy paio kari'na moro Tamusi nundymary taka tywo'myry upitan. ⁶Ja'munano wyino ja'munano kynosan. A'kanano wyino a'kanano kynosan. ⁷Moro 'Asery me rapa awairykon man' ywyka'po 'wa kytonumengapoton. ⁸Pepeito tynisanory 'wa ro kynoturojan. Imory metaje. Ojembo iwopyry, oja itory pai anukuty'pa te mana. Iwara enapa pa'poro a'kanano wyino opy'san mandon.”

⁹Nikodemus wyka'po eju'to'me: “One wara ko moro tywo'kapyry taro nan?” ¹⁰Jesus wyka'po eju'to'me: “Israel pajanyombo emepanen me awairy se'me morokon otykon anukuty'pa man? ¹¹Ita'ro pore, tynukutyry poko na'na kynaurananon. Tynene'po amyikapojan na'na. Moro na'na namyikapory anapo'i'pa te mandon amyjaron. ¹²Nono tu'ponokon otykon poko o'waine yjauranary jako yjamyika'pa aja'taine, one wara ko kapu tanokon otykon poko yjauranary jako kamyikata'ton? ¹³Amy paio kapu taka anuku'pa tywaije man. Mo'ko kapu wyino opy'po roten kynonu'tan: mo'ko kari'na ymuru.

¹⁴“Mo'ko Moses 'wa moro iponomyn wo'i ta mo'ko okoju awonga'po wara enapa mo'ko kari'na ymuru awongary man, ¹⁵pa'poro amyikanen 'wa moro i'matypyn roten amano epoto'me. ¹⁶Poto me ero nono pynary ke ty'wa, Tamusi 'wa

mo'ko o'win'konombo tymuru tyje man. Iwara pa'poro mo'karon amyikanamon utapy'pa kynaita'ton. Moro i'matypyn roten amano apyita'ton te. ¹⁷Tamusi 'wa mo'ko tymuru ero nono tu'ponaka tomo'se man, ero nono poko i'wa a'wembono auranano yto'me kapyn, epano'to'me te i'wa. ¹⁸Mo'ko imuru amyikanen poko a'wembono auranano yry'pa man. Mo'ko anamyikapyn poko te a'wembono auranano tyje terapa man, mo'ko o'win'konombo Tamusi ymuru ety anamyika'pa iwairy ke. ¹⁹Ero wara moro a'wembono auranano man: Moro aweinano ero nono tu'ponaka tywo'se man. Mo'karon kari'na 'wa te moro ewa'rumy typyna man moro aweinano ko'po. Morokon kari'na emamingon irombo yja'wan me kynatokon. ²⁰Mo'ko yja'wangon otykon ka'nen moro aweinano jenono'san. Moro aweinano 'wa ito'pa man. Morokon tynikapyrykon otykon uku'pory 'se'pa irombo man. ²¹Mo'ko iporono oty ka'nen te aweinano 'wa kyny'san, Tamusi apokupe morokon tynikapyrykon otykon wairy woneto'me.”

Mo'ko kari'na etykanen Johanes

²²Irombo mero Jesus wyto'po mo'karon tynemeparykon maro moro Judea yinonory 'wa. Moro po ro imaroine a'si'ko akore'pe kynakon. Kari'na etykakon.

²³Johanes enapa kari'na etykanon Enon po, Salim wyino tyse waty. Pyime irombo tuna undykon moro po kynatokon. Kari'na kyno'satokon i'wa. Irombo i'wa kynosetykapojatokon. ²⁴Moro jako mo'ko Johanes yja'wangon kari'na aru'katopo taka aru'ka'pa na'nen kynakon.

²⁵Moro jako ro mo'karon Johanes nemeparykon 'wa taurangon ejuku'san amy Simosu maro ekorokano poko. ²⁶Irombo Johanes 'wa iwopy'san. Ika'san i'wa: “Amepanen, mo'ko Jordan kopose me ajekosa kynakon inoro, mo'ko mamyikapon inoro kari'na etykanon. Pa'poro kari'na kyny'saton I'wa.”

²⁷Johanes wyka'po eju'to'ko'me: “Kari'na amy pairu oty apyiry upijan, anyry'pa ty'wa Tamusi we'i'poto. ²⁸Aseke amyjaron ero ywyka'po amyikaponamon me mandon: ‘Mo'ko Mesias kapyn awu wa. Uwapono me te tomo'se wa.’ ²⁹Mo'ko tynaporemyn'po woryi apyinen, amy pytatoto mo'ko man. Mo'ko pytatoto ekosano akono,

mo'ko i'wa kynepanamanon inoro kynewa'potanon moro auran etary jako. Moro wara enapa yjewa'pory y'namorojan. ³⁰Poto me 'ne ka'tu rapa mo'ko wairy man. Awu te ko'waro 'ko 'ne ka'tu rapa ywairy man.

³¹“Mo'ko kawo wyino o'toto pa'poro kari'na epo man. Mo'ko nono wyinono nono wyino man. Nono wyino kynaurananon. Mo'ko kapu wyino o'toto te pa'poro kari'na epo man. ³²Moro tyneta'po amyikaponen me man. Amy paio kari'na te moro inamyikapory anamyika'pa man. ³³Mo'ko inamyikapory amyikanenymbo te iporo Tamusi wairy amyikapojan. ³⁴Mo'ko Tamusi nemoky'po irombo Tamusi auran ekari'san. Poto me irombo Tamusi ta'kary yjan i'wa. ³⁵Mo'ko jumynano mo'ko tymuru pynanon. Pa'poro oty ainaka tyje i'wa man. ³⁶Mo'ko ymunano amyikanen ekosa i'matypyn roten amano man. Mo'ko ymunano anamyikapyn te amano anene'pa kynaitan. Tamusi erekuru te itu'po kynaitan.”

Mo'ko Samaria pono worryi

4 ¹Jesus 'wa Johanes ko'po pyime tynemeparykon me kari'na yry, etykarykon enapa eta'po mo'karon Farise 'wa. ²Aseke te Jesus kari'na anetyka'pa kynakon. Mo'karon inemeparykon te kynetykatokon. ³Mo'karon Farise 'wa moro eta'po ukuty'po mero ty'wa, Jesus wyto'po Judea wyino Galilea 'wa rapa.

⁴Samaria yinonory tu'po te itory kynakon. ⁵Moro Samaria ta ro amy Sikar tatynen aitopo 'wa itunda'po. Mo'ko tymuru Josef 'wa Jakob nyry'pombo nono wyino tyse waty moro aitopo kynakon. ⁶Jakob toponarymbo moro po kynakon. Tytory poko tyrupota'po ke, Jesus wotandy'mo'po moro topona po. Kurita 'ne 'ne kynakon moro jako.

⁷Irombo amy Samaria pono worryi wopy'po tuna aije. Jesus wyka'po i'wa: “Tuna ke kupako.” ⁸Mo'karon inemeparykon irombo tyto kynatokon moro Sikar 'wa arepa epeka'se. ⁹Irombo mo'ko Samaria pono worryi wyka'po i'wa: “One wara ko amoro Simosu me y'wa amy Samaria pono worryi me tuna poko maturupojan?” Mo'karon Simosu irombo mo'karon Samaria ponokon maro asato'ke mandon. ¹⁰Jesus wyka'po eju'to'me: “Moro Tamusi nyry ukuty'pomboto o'wa, noky me

3:35 Mateus 11:27, Lukas 10:22 4:5 Genesis 33:19, Jakobus 24:32
4:9 Ezra 4:1-5, Nehemia 4:1-2

mo'ko tuna poko aturupo'po wairy ukuty'pomboto enapa o'wa, amoro i'wa maturupory tuna poko. Irombo amano ynen tuna yry o'wa."

¹¹ Irombo mo'ko worryi wyka'po I'wa: "Jopoto, tuna anundopo waty man ajekosa. Irombo moro topona jansi'pe man. One wara ko iro ke amano ynen tuna ajekosa naitan? ¹² Mo'ko na'na tamurumbo Jakob ko'po ka'tu man? Mo'ko 'wa ro irombo ero topona tyje man na'na 'wa. Aseke iwyino tuna tanyje i'wa man ty'makon maro, tokykon maro enapa." ¹³ Jesus wyka'po eju'to'me: "Pa'poro ero tuna enynen tuna 'se rapa kynaitan. ¹⁴ Moro ynyry tuna enynenymbo te, tuna sanory aniwo'pa noro rapa kynaitan. Moro ynyry tuna kynaitan mo'ko enynenymbo ta i'matypyn amano ynen, pari'pe o'puririkatoto tuna undy me."

¹⁵ Mo'ko worryi wyka'po I'wa: "Jopoto, moro tuna ene'ko y'wa, ywo'pa noro tuna sanory waito'me, tuna aije opy'pa noro ywaito'me ijaro 'wa." ¹⁶ Jesus wyka'po i'wa: "Oino iko'matango. Irombo ijaro 'wa rapa o'ko 'ne." ¹⁷ Mo'ko worryi wyka'po eju'to'me: "Ino'ma wa." Jesus wyka'po i'wa: "Iporo ro ino'ma mokari'sa. ¹⁸ Ainatonemboto tyinone tywaije mana. Mo'ko erome imaro mana inoro oino kapyn mo'ko man. Iporo ro moro mekari'sa."

¹⁹ Mo'ko worryi wyka'po I'wa: "Jopoto, amy Tamusi auran uku'ponen me awairy seneja. ²⁰ Na'na tangonymbo 'wa moro wypy tu'po Tamusi ety tawonga man. Amyjaron te Jerusalem po Tamusi ety awongary man mekari'saton." ²¹ Jesus wyka'po i'wa: "Kamyikako, worryi! Amy jako moro wypy tu'po kapyn, Jerusalem po kapyn enapa Tamusi ety mawongata'ton. ²² Anukuty'torykon ety mawongaton amyjaron. Na'na te tynukutyry ety awonganon. Moro opano'no irombo Simosu wyino kynosan. ²³ Aire 'kopore mo'karon inaron 'ne ro Tamusi ety awonganamon iporo Tamusi ety awongata'ton a'kanano ta. Erome ro moro wara terapa kynaijaton. Mo'kopangon 'se ro irombo mo'ko jumynano man toty awonganamon me. ²⁴ A'kanano mo'ko Tamusi man. Iporo ro mo'karon ety awonganamon 'wa ety awongary man a'kanano ta."

²⁵ Mo'ko worryi wyka'po I'wa: "Suku'sa mo'ko Mesias, mo'ko Kristus me inejatorykon wopyry man. Mo'ko ro tywopy'po mero pa'poro oty ekari'tan na'na 'wa." ²⁶ Jesus wyka'po i'wa: "Inoro ro ajerupanon. Inoro ro awu wa."

²⁷ Moro jako 'ne mo'karon inemeparykon tunda'san. Woryi maro iworupary poko enuta'san imero. Ise'me amy paio we'i'po

aturupo'pa i'wa oty 'se iwairy poko, o'tono'me mo'ko worryi maro iworupary poko pai. ²⁸Irombo mo'ko worryi 'wa moro typotysarymbo no'po. Moro aitopo taka ito'po. Ika'po mo'karon kari'na 'wa: ²⁹“O'toko 'ne amy wokyry ene. Pa'poro o'to ywe'i'po ekarityi y'wa. Mo'ko Mesias pai 'nare mo'ko nan?” ³⁰Irombo moro aitopo wyino iwepa'ka'san mo'ko wokyry ene.

³¹A'saka'pa imaro tywe'i'san mero mo'karon inemeparykon wyka'san Jesus 'wa: “Na'na emepanen, endameko.” ³²Ika'po te i'waine: “Anukuty'torykon arepa yjekosa man.” ³³Mo'karon inemeparykon wyka'san ase'wa: “Amy 'wa ka'tu arepa tane'se nan i'wa?” ³⁴Jesus wyka'po i'waine: “Moro y'wa mo'ko yjemo'nenymbo nisanory kapyry, moro y'wa inyry amaminano kapy'mary enapa yjerepary me man. ³⁵Ero wara yka'pa mandon: ‘Okupa'en nuno pa'po me wonatopo potyry kynaitan.’? Wykaje o'waine, o'po'toko! Morokon maina enetoko! Wonatopo tywaije terapa man. Typotyry taro terapa man. ³⁶Mo'ko ipo'nenymbo moro tamamina'po epety apyijan terapa. Morokon tynipoty'san a'nano'san i'matypyn amano 'wanokon me. Iwara okororo mo'ko iponen mo'ko ipo'nen maro kynewa'potata'ton. ³⁷Iporo ro irombo ero taurotopo man: ‘O'win amy kyniponjan. O'win amy kynipo'san.’ ³⁸Awu komo'ton awo'mika'torykonymba po'se. Amykon terapa tywo'mika mandon. Iwo'mika'marykon 'wa terapa amyjaron tywo'se mandon amamina.”

³⁹Pyime moro Samaria tano aitopo ponokon 'wa Jesus amyikapo'po ero wara mo'ko worryi wykary 'wa: “Pa'poro o'to ywe'i'po ekarityi y'wa.” ⁴⁰I'wa tytunda'san mero, mo'karon Samaria ponokon woturupo'san, tokosaine iwaito'me. Irombo oko kurita ekosaine iwe'i'po. ⁴¹Pyime noro kari'na 'wa amyika'po moro inekarityry poko. ⁴²Irombo mo'ko worryi 'wa ika'san: “Moro anekarityry poko noro kapyn na'na kynamyikanon. Aseke ro irombo na'na netai. Iporo ro ero nono Epano'nen me iwairy ukutyi na'na.”

Amy jopoto ymuru kura'mary

⁴³Oko kurita pa'po me Jesus wyto'po moro wyino Galilea 'wa. ⁴⁴Aseke i'wa takari'se kynakon amy paio Tamusi auran uku'ponen wairy isano'pambo moro tywetuwaro'matopombo aitopo po.

⁴⁵Galilea 'wa itunda'po mero, mo'karon moro ponokon 'wa ewa'ma'po. Moro Jerusalem po mo'ko eratonapopotombo onory ewa'mary jako irombo morokon inikapyry otykon tone i'waine kynakon. Mo'karon enapa irombo tyto tywaije kynatokon mo'ko eratonapopotombo onory ewa'ma.

⁴⁶Jesus wyto'po rapa Kana 'wa, Galilea ta, moro ty'wa winu me tuna ka'topombo aitopo 'wa. Irombo Kafaraum po amy jopoto kynakon. Imuru je'tun pe kynakon. ⁴⁷Mo'ko ijumy 'wa ro Judea wyino Galilea 'wa Jesus tunda'po eta'po. Ito'po I'wa. Iwoturupo'po i'wa tymuru kura'ma iwo'pemato'me tymaro Kafaraum 'wa. Kyniromo'sakon irombo mo'ko imuru. ⁴⁸Jesus wyka'po i'wa: "Potonon anumengaponamon otykon anene'pa aja'taine, poto me Tamusi anamyika'pa mandon." ⁴⁹Mo'ko jopoto wyka'po te I'wa: "Jopoto, o'ko ymaro, ymuru romby'pa ro." ⁵⁰Jesus wyka'po i'wa: "Itango ajauty 'wa. Omuru nuro man."

Mo'ko wokryry 'wa Jesus auran amyika'po. Ito'po. ⁵¹Iwo'pemary jako noro mo'karon ipyitorykon wopy'san epoje. Ika'san i'wa: "Omuru nuro man." ⁵²Iwoturupo'po i'waine moro o'toro juru a'ta iru'pa rapa iwe'i'po poko. Ika'san i'wa: "Koinaro o'win juru a'ta, moro ikomyinyombo no'myi." ⁵³Moro wara ijururu a'ta ro Jesus 'wa nuro tymuru wairy ekarity'po ukuty'po mo'ko ijumy 'wa. Irombo mo'ko Jesus amyika'po i'wa pa'poro mo'karon tauty tanokon maro. ⁵⁴Ero moro ijokonory Jesus nenepo'po kapu wyinono oty ero kynakon Galilea po, Judea wyino tywerama'po wyino.

Amy kura'mary Betsata po

5 ¹Morombo wyino Simosu 'wa amy oty ewa'mary kynakon. Moro me ro Jesus wonuku'po Jerusalem 'wa.

²Moro Jerusalem po ro moro kapara penary pato amy ekupitopo man. Simosu auran ta Betsata me kynejatojaton. Moro po ro ainatone pataja man. ³Morokon ta ro pyime je'tun pangon kynatokon: enu'non, iwajakuta'san, a'pota'san enapa. ⁴*

5:4 Amykon 'wa ero po tymero man: Tamusi apojon wony'totopo kynakon moro ekupitopo taka. Moro tuna sakamapotopo i'wa kynakon. Mo'ko iwesakama'po wyino koromono me itaka oma'po wekura'matopo kynakon pa'poro tanykyrymbo wyino.

4:45 Johanes 2:23 **4:46** Johanes 2:1-11

⁵Irombo amy wokyry moro po kynakon. O'win-kari'na itu'ponaka ainapatoro itu'ponaka oruwa-to'ima siriko terapa je'tun pe kynakon. ⁶Mo'ko wotunga'po ene'po ro Jesus 'wa. Akore'pe terapa je'tun pe iwairy ukuty'po ke ty'wa, ika'po i'wa: "Awekura'mary 'se man?" ⁷Mo'ko je'tun pan 'wa ejuku'po: "Jopoto, moro tuna wesakama'poto, amy yjemanen waty man moro ekupitopo taka. Moro tuna 'wa ywytory jako amy terapa itaka kynomanon yjuwaporo." ⁸Jesus wyka'po i'wa: "Ajawongo. Moro apaty anungo. I'tango." ⁹O'win wytory mo'ko wokyry wekura'ma'po. Moro typaty anumy'po i'wa. Ito'po.

Otare'matopo kurita te moro oty wo'kapy'po. ¹⁰Iro ke ro mo'ko ekura'ma'po 'wa mo'karon Simosu jopotorykon wyka'san: "Erome otare'matopo kurita man. Moro apaty arory kapyn o'wa man." ¹¹Ejuku'san te i'wa: "Mo'ko ykura'manenymbo te nykai y'wa: 'Moro apaty anungo. Itango.'" ¹²Iwoturupo'san i'wa: "Noky ko moro wara nykai o'wa: 'Anungo. Itango.'" ¹³Anukuty'pa te mo'ko ekura'ma'po kynakon, Jesus wyto'po ke ko'i imero mo'karon ata'nanopy'san apyimy taka. ¹⁴Morombo wyino te epyry'po rapa Jesus 'wa moro Tamusi auty ta. Irombo Jesus wyka'po i'wa: "Eneko. Tywekura'ma mana. Kyteja'wangai noro. Ka'pa rapa amy yja'wan oty 'wa 'ne ka'tu rapa ajepory!" ¹⁵Irombo mo'ko wokyry wyto'po. Mo'ko tykura'manenymbo me Jesus wairy ekarity'po i'wa mo'karon Simosu jopotorykon 'wa. ¹⁶Iro ke ro mo'karon Simosu jopotorykon erekuru 'wa Jesus wekenatopo kynakon, moropangon otykon kapyry ke i'wa otare'matopo kurita.

¹⁷Ejuku'san te Jesus 'wa: "Mo'ko yjummy kynaijan roten tamaminary poko. Awu enapa." ¹⁸Iro ke ro iwory 'se 'ne ka'tu rapa mo'karon Simosu jopotorykon kynatokon. Moro otare'matopo kurita jamikakon roten kapyn. Tyjummy me te mo'ko Tamusi ejatojakon enapa. Iwara te Tamusi maro asewara kynokari'sakon.

¹⁹Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Ita'ro pore, amy paio oty kapyry upijan aseke mo'ko ymunano, mo'ko tyjummy 'wa ikapyry anene'pa ta'ta. Pa'poro mo'ko nikapyry ka'san ro irombo mo'ko ymunano enapa. ²⁰Tymuru pynanon mo'ko jumynano. Pa'poro tynikapyry otykon enepojan i'wa. Potonon 'ne ka'tu rapa otykon enepotan i'wa, poto me ajenutato'ko'me. ²¹Mo'ko jumynano 'wa mo'karon

iromby'san awongary wara, nuro i'wa yrykon wara enapa mo'ko ymunano tynisanorykonymbro ro yjan nuro. ²²Mo'ko jumynano amy paio kari'na poko a'wembono auranano anyry'pa man. Mo'ko ymunano ainaka te pa'poro moro a'wembono auranano yry tyje i'wa man, ²³pa'poro kari'na 'wa mo'ko ymunano ety awongato'me mo'ko jumynano ety awongary wara enapa i'waine. Mo'ko ymunano ety anawongapyn mo'ko emo'nenymbo jumynano ety anawonga'pa enapa man.

²⁴“Ita'ro pore, mo'ko yjauran etanen ekosa, mo'ko yjemo'nenymbo amyikanen ekosa enapa i'matypyn amano man. Ipoko a'wembono auranano yry'pa kynaitan. Romo'no wyino tyto man amano taka. ²⁵Ita'ro pore, amy jako mo'karon iromby'san mo'ko Tamusi ymuru auran etata'ton. Eromembo roten moro wara kynaitan. Mo'karon i'wa epanama'san nuro kynaita'ton. ²⁶Mo'ko jumynano amano undy me man. Iwara enapa mo'ko tymuru amano undy me tyje i'wa man. ²⁷Mo'ko tymuru ainaka moro a'wembono auranano yry tyje i'wa man, kari'na ymuru me iwairy ke. ²⁸Ero ajenumengapo'paine nainen: Amy jako auran etata'ton mo'karon tu'munano ta aitonon. ²⁹Irombo kynepa'kata'ton. Mo'karon iru'pyngon otykon ka'namonymbo kynawonda'ton nuro tywaito'ko'me. Mo'karon yja'wangan otykon ka'namonymbo kynawonda'ton moro a'wembono auranano apyito'me ty'waine.

³⁰“Amy paio oty kapyry supija aseke. Yneta'po wara ro a'wembono auranano syja. Moro ynyry a'wembono auranano iporo man. Aseke ynisanory kapyn supija, mo'ko yjemo'nenymbo nisanory te.

³¹“Aseke ypoko oty amyikapory jako y'wa, moro y'wa oty amyikapory iporo waty man. ³²Amy terapa te ypoko oty amyikapojan. Suku'sa iporo moro ypoko inamyikapory wairy. ³³Ajapojongon tomo'se o'waine mandon Johanes 'wa. Mo'ko 'wa ro iporonokon otykon tamyikapo man. ³⁴Awu te kari'na namyikapory 'wa opano'po'pa wa. Ajepano'to'ko'me roten moro wara wykaje. ³⁵Mo'ko ro moro tyka'muren, taweijen kororeta me kynakon. Amyjaron ko'i roten tawa'pore awairykon 'se tywaije mandon aweiry ta.

³⁶“Yjekosa te amy Johanes namyikapory ko'pono oty man. Morokon jumynano nyry'san ynikapory man amaminano,

morokon aseke ynikapyry enapa amaminano moro jumynano 'wa yjemoky'po amyikapojan. ³⁷Mo'ko yjemo'nenymbo jumynano 'wa ypoko oty tamyikapo man. Amy jako paio auran aneta'pa tywaije mandon. Amy jako paio anene'pa tywaije mandon. ³⁸Moro auranymbo anapo'i'pa mandon aturu'san ta. Mo'ko inemoky'po anamyika'pa irombo mandon. ³⁹Morokon kareta mimengaton. Moro i'matypyn amano epory irombo mekano'saton itaine. Ypoko te oty amyikapojaton. ⁴⁰Ise'me y'wa awopyrykon 'se'pa mandon, amano epoto'me o'waine.

⁴¹“Kari'na 'wa yjety awongary anupi'pa wa. ⁴²Suku'sa te moro Tamusi pyny wairy e'i'pa otaine. ⁴³Awu mo'ko yjummy ety ta wopyi. Yjewa'ma'pa te mandon. Aseke toty ta amy terapa wopy'poto, mewa'mata'ton mo'ko. ⁴⁴One wara ko kamyikata'ton? Ase'wa irombo ajetykon mawongaton. Mo'ko o'win'kono Tamusi 'wa ajetykon awongary anupi'pa te mandon.

⁴⁵“Y'wa ajemendorykon kysekano'ton mo'ko jumynano ekosa. Moses, mo'ko ipoko amyjaron mo'po'saton inoro ajemendonamon me man. ⁴⁶Moses amyikary jako rypo irombo o'waine, kamyikatory. Ypoko irombo mo'ko 'wa oty tymero man. ⁴⁷Mo'ko nimeros'an anamyika'pa aja'taine, one wara ko yjauran mamykata'ton?”

Ainatone dusun kari'na upary

6 ¹Morombo wyino Jesus 'wa moro Galilea tano tuna juwembory, moro Tiberias pono tuna juwembory me enapa kynejatojaton iro pato'po. ²Kari'na apyimy tam'po'kory 'wa iwekena'po. Morokon je'tun pangon poko inikapyry kapu wyinonokon otykon irombo tone i'waine kynakon. ³Wypy tu'ponaka Jesus wonuku'po. Moro po ro iwotandy'mo'po mo'karon tynemeparykon maro. ⁴Mo'karon Simosu 'wa eratonomapotopombo onory ewa'mary tyse waty kynakon.

⁵Jesus wo'poty'po. Kari'na apyimy tam'po'kory wopyry ene'po mero ty'wa typato, Filipus 'wa ika'po: “Oje ko perere kysepeka'ta'ton iwendameto'ko'me?” ⁶U'kuto'me te moro wara ika'po. Aseke irombo moro o'to tywairy man uku'sakon. ⁷Filipus wyka'po eju'to'me:

5:37 Mateus 3:17, Markus 1:11, Lukas 3:22

6:1-15 Mateus 14:13-21, Markus 6:30-44, Lukas 9:10-17

“Ainapatoro-kari'na amu'nykonyombo pyrata poko perere epekaty'poto ro rypo, pa'poro iwaraine e'i'pa kynaitan. A'si'ko paio tywendamerykon upita'ton.” ⁸O'win amy inemepary, mo'ko Simon Petrus piry Andreas wyka'po I'wa: ⁹“Amy myre'ko'ko ero po man. Mo'ko ekosa ro ainatone perere man oko woto maro. O'to ko moro mo'karon mokynokon kari'na ytan?” ¹⁰Jesus wyka'po: “Mo'karon kari'na andy'mopotoko.” Itupu pyime kynakon moro po. Mo'karon kari'na wotandy'mo'san. Ainatone dusun iwairy taro mo'karon wokyry kynatokon. ¹¹Jesus 'wa morokon perere apo'i'san. Tamusi ety awonga'po mero, aripa'po'san i'wa mo'karon moro po atandy'mo'san kari'na ainaka. Iwara enapa mo'karon woto aripa'po'san i'wa, i'se iwairykon taro ro. ¹²Iwaime'san mero mo'karon tynemeparykon 'wa ika'po: “Morokon arepa akosinykonyombo amo'i'toko, amy paio waito'me atakama'pa.” ¹³Mo'karon endametonon nino'san ainatonenokon perere y'sakapoty'san akosinykonyombo amo'iky'san i'waine ainapatoro itu'ponaka oko kurukuru.

¹⁴Jesus 'wa amy kapu wyinono oty kapy'po ene'po mero ty'waine, ika'san: “Iporo ro mo'ko nono tu'ponaka o'toto manombo Tamusi auran uku'ponen mo'se man.”

¹⁵Jopoto me tyto'me tapyije tywopyrykon 'se iwairykon ukuty'po Jesus 'wa. Iro ke ro iwomima'po rapa iwyinoine morokon wypy 'wa, o'win upu'po tywaito'me.

Jesus wytory tuna tu'po

¹⁶Iko'mamyry mero mo'karon inemeparykon wo'pema'san moro tuna 'wa. ¹⁷Kurijara taka iwotaruka'san Kafaraum 'wa tywepatoto'ko'me. Ewa'rumamy'po po Jesus opy'pa noro i'waine kynakon. ¹⁸Pepeito tam'po'kory 'wa parana awonga'po. ¹⁹O'win-kari'na itu'ponaka ainatone stadion* mosin po terapa tywotarima'san mero, moro tuna tu'po Jesus wytory ene'po i'waine moro kurijara wyino tyse waty. Iwety'ka'san. ²⁰Jesus wyka'po te i'waine: “Awu te wa. Kytety'katon.” ²¹Aru'kapory 'se kynatokon. O'win wytory te moro kurijara tunda'po moro itoto'kon 'wa.

Mo'karon kari'na 'wa Jesus upiry

²²Irombo koro'po mo'karon kari'na apyimy moro tuna kopose me noro kynakon. O'win roten kurijara wairy moro po, moro kurijara

6:19 Moro “Otykon ekari'topo kareta” eneko.

6:16-21 Mateus 14:22-33, Markus 6:45-52

taka ataru'ka'pa Jesus wairy, a'saka'pa mo'karon inemeparykon wutory enapa tone i'waine kynakon. ²³Tiberias wyino te amykon kurijara tywo'se kynatokon. Senge roten kynatokon mo'ko Jopoto 'wa Tamusi ety awongatopombo wyino, moro iwendameto'konymbbo wyino. ²⁴Uwa moro po Jesus wairy, uwa enapa mo'karon inemeparykon wairy ene'po mero ty'waine, iwotaru'ka'san morokon kurijara taka. Kafaraum 'wa ito'san Jesus upi.

Moro amano ynen arepa

²⁵Moro tuna kopose me epyry'po mero ty'waine, ika'san I'wa: "Ameapanen, one wara a'ta ko ijaro 'wa mopyi?" ²⁶Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Ita'ro pore, kapu wyinonokon otykon ene'san poko kapyn o'waine kupijaton, moro awendame'san poko te, moro awaime'san poko enapa. ²⁷Moro atany'matoto man arepa poko kyto'mikaton. Moro aitoto man roten arepa poko te o'mikato. Moro ytan ro o'waine mo'ko kari'na ymuru. Mo'ko wyino ro mo'ko jumynano Tamusi tywokari'se man." ²⁸Irombo ika'san I'wa: "O'to ko na'na naitan morokon Tamusi emamingon ka'to'me ty'wa?" ²⁹Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Ero moro Tamusi emamin: moro o'waine mo'ko inemoky'po amyikary."

³⁰Ika'san I'wa: "Otypan kapu wyinono oty ko menepotan, na'na 'wa ajamyikato'me ene'po mero? Otypan oty ko mika'tan?" ³¹Mo'karon kytangonymbo 'wa moro Tamusi nyry arepa tana'se man moro iponomyn wo'i ta, ero imero'po wara:

Kapu wyinono arepa ke tupa tywaije i'wa mandon."

³²Irombo Jesus wyka'po i'waine: "Ita'ro pore, Moses 'wa kapyn tupa mandon moro kapu wyinono arepa ke. Mo'ko yjummy te ajupaton moro iro 'nero kapu wyinono arepa ke. ³³Moro Tamusi wyinono arepa moro kapu wyino kyony'tojan iro, moro nono 'wa amano ynen moro man." ³⁴Irombo ika'san I'wa: "Jopoto, moro arepa yko na'na 'wa o'kapyn roten." ³⁵Jesus wyka'po i'waine: "Moro amano ynen arepa awu wa. Mo'ko y'wa o'toto aniwo'pa noro ikumyry kynaitan. Mo'ko yjamyikanen aniwo'pa noro tuna sanory kynaitan.

³⁶"Wykai terapa te o'waine: moro o'waine yjene'po se'me yjamyika'pa mandon. ³⁷Pa'poro y'wa mo'ko jumynano nyry

kyno'tan y'wa. Amy paio y'wa o'toto animoma'pa waitake.

³⁸Kapu wyino tywony'to wa aseke ynisanory ka'se kapyn, mo'ko yjemo'nenymbo nisanory ka'se te. ³⁹Ero mo'ko yjemo'nenymbo nisanory: mo'ko y'wa inyry anuta'ka'pa ywairy man, awongary te man moro irombo ro kurita. ⁴⁰Ero irombo mo'ko yjumy nisanory: mo'ko ymunano ene'po wyino amyikanen 'wa i'matypyn amano apyiry man. Y'wa awongary enapa man moro irombo ro kurita.”

⁴¹Mo'karon Simosu eruwa'san moro ero wara ika'po poko: “Moro kapu wyino ony'to'po arepa awu wa.” ⁴²Ika'san: “Jesus kapyn mo'ko nan, mo'ko Josef ymuru, mo'ko ijumy, isano kysuku'saton inoro? One wara ko iro ke erome nykanon 'Kapu wyino tywony'to wa.’?” ⁴³Jesus wyka'po eju'to'ko'me: “Ase'wa ajeruwaton. ⁴⁴Amy paio y'wa tywopyry upijan, tytynga'pa mo'ko yjemo'nenymbo jumynano a'ta, moro irombo ro kurita ynowongary man me. ⁴⁵Mo'karon Tamusi auran uku'ponamonymbo kareтары ta tymero man: Pa'poro Tamusi 'wa tamepa kynaita'ton. Pa'poro mo'ko jumynano 'wa tywepanamary ta omepa'po y'wa kyno'san. ⁴⁶Amy paio 'wa te Tamusi ene'po anekarity'pa wa. Mo'ko Tamusi wyino opy'po 'wa roten mo'ko jumynano tone man.

⁴⁷“Ita'ro pore, mo'ko Tamusi amyikanen ekosa i'matypyn amano man. ⁴⁸Moro amano ynen arepa awu wa. ⁴⁹Mo'karon atangonymbo 'wa moro Tamusi nyry arepa moro iponomyn wo'i ta tana'se man. Tyromo'se te mandon. ⁵⁰Mo'ko kapu wyino ony'tototo arepa ena'nen te iromby'pa kynaitan. ⁵¹Moro kapu wyino ony'to'po nuro no arepa awu wa. Amy 'wa ero arepa enapy'poto, nuro kynaitan i'matypyn me. Moro ynyry man arepa, ypunu moro man. Nuro nono yto'me man.”

⁵²Morombo mero mo'karon Simosu wosauranaka'san ase'wa. Ika'san: “One wara ko mo'ko wokyry moro typunu ytan ky'waine onoto'me?” ⁵³Irombo Jesus wyka'po i'waine: “Ita'ro pore, mo'ko kari'na ymuru punu anono'pa aja'taine, moro imynuru anenyry'pa aja'taine enapa, amano waty man otaine. ⁵⁴Mo'ko ypunu ononen, mo'ko ymynuru enynen ekosa i'matypyn amano man. Mo'ko ro sawongatake moro irombo ro kurita. ⁵⁵Moro ypunu, arepa 'nero moro man. Moro ymynuru, woku 'nero moro man. ⁵⁶Mo'ko ypunu ononen, mo'ko ymynuru enynen yta man mo'ja ro. Awu enapa

mo'ko ta wa mo'ja ro. ⁵⁷Mo'ko nuro no jumynano 'wa tomo'se wa. Mo'ko upu'po me ro nuro wa. Iwara enapa mo'ko yjononen nuro kynaitan yjupu'po me. ⁵⁸Moro kapu wyino ony'to'po arepa ero man. Mo'karon atangonymbo nenapy'san arepa wara kapyn man. Tyromo'se irombo mandon. Mo'ko ero arepa ena'nen te nuro kynaitan i'matypyn me roten.”

⁵⁹Moro wara Jesus wyka'po mo'karon kari'na emepary jako moro Kafaraum po moro iwota'nano'to'kon auto ta.

Jesus wyino kari'na wotu'mary

⁶⁰Moro wara ikary eta'po mero ty'waine, pyime inemeparykon wyka'san: “Moro auranano apyiry je'tun pe man. Noky ko etary taro nan?” ⁶¹Moro tauranymbo poko mo'karon tynemeparykon eruwary ukuty'po mero ty'wa, Jesus wyka'po i'waine: “Moro yjauran mije'tumaton? ⁶²One wara ko iro ke monumengatory, mo'ko kari'na ymuru wonukuru ene'poto o'waine moro uwapo tywaitopombo 'wa? ⁶³Mo'ko a'kanano nuro kari'na yjan. Moro ja'munano otymbo ro anyry'pa man. Morokon o'waine ywykato'konymbo auranano, a'kanano morokon man. Amano morokon man. ⁶⁴Amykon te Tamusi anamyika'pa mandon ara'naine.” Penaro ro irombo Tamusi anamyika'pa nokypangon wairy, nokypan 'wa enapa takaramary man uku'sakon Jesus. ⁶⁵Irombo ika'po: “Iro ke ro wykai o'waine: Amy paio y'wa tywopyry upijan, oma anyry'pa ty'wa mo'ko jumynano we'i'poto.”

⁶⁶Moro poko ro pyime inemeparykon wotu'ma'san iwyino. Imaro noro ito'pa iwe'i'san. ⁶⁷Irombo mo'karon ainapatoro itu'ponaka okonokon 'wa Jesus wyka'po: “Amyjaron enapa ka'tu ynory 'se mandon?” ⁶⁸Mo'ko Simon Petrus wyka'po te eju'to'me: “Jopoto, noky 'wa ko na'na nytory? I'matypyn amano ynen auranano ajekosa man. ⁶⁹Amoro 'ne mo'ko Tamusi wyinono me awairy uku'san na'na. Moro amyikanon ro na'na.” ⁷⁰Jesus wyka'po eju'to'ko'me: “Ainapatoro itu'ponaka okonokonymbo mero 'kare ajapo'i'paine wainen. Ise'me te o'win amy ara'nanokon ewa'rumy me man.” ⁷¹Mo'ko Simon Iskariot ymuru Judas poko aurana'po moro kynakon. Mo'ko 'wa ro irombo Jesus ekaramary kynakon. Mo'karon ainapatoro itu'ponaka okonokon ra'nano amy mo'ko kynakon.

Jesus anamyika'pa ipiryjan wairy

7 ¹Morombo mero Jesus wytopoty'po Galilea po. Judea 'wa irombo tytory 'se'pa kynakon, tywory 'se mo'karon Simosu jopotorykon wairy ke.

²Tyse waty morokon pataja ewa'mary kynakon mo'karon Simosu 'wa. ³Irombo mo'karon Jesus piryjan wyka'san I'wa: "Ero wyino omimako. Judea 'wa i'tango. Iwara mo'karon anemeparykon morokon anikapyry amaminano eneta'ton. ⁴Amy paio ekapyn ta o'to e'i'pa man, takare tywairy 'se ta'ta. Moropangon otykon kapyry jako o'wa, onepoko pa'poro kari'na 'wa." ⁵Mo'karon ipiryjan enapa irombo anamyika'pa kynatokon. ⁶Jesus wyka'po i'waine: "Moro ywytotopo jururu itunda'pa noro man. Amyjaron te o'kapyn roten awytorykon taro mandon. ⁷Ero nono ajenonopyrykon upijan. Awu te yjenono'san. Yja'wan me irombo morokon emamin wairy samyikapoja. ⁸Amyjaron anu'toko moro oty ewa'matopo 'wa. Awu moro 'wa anuku'pa wa, itunda'pa noro moro ywytotopo jururu wairy ke." ⁹Moro wara tyka'po mero, Galilea po iwainopo'po.

Morokon pataja ewa'mary

¹⁰Moro oty ewa'matopo 'wa mo'karon typiryjan wonuku'san mero te, Jesus wonuku'po enapa, tone me kapyn, ekapyn ta te. ¹¹Moro oty ewa'matopo po mo'karon Simosu kynupijatokon. Kyngatokon: "Oje ko nan?" ¹²Ipoko taurane kynatokon mo'karon kari'na apyimykon. Amykonymbo iru'pa kynekari'satokon. Amykonymbo te kyngatokon: "Uwa. Mo'karon kari'na emu'manon." ¹³Amy paio te enari'ma aurana'pa ipoko kynakon. Mo'karon Simosu jopotorykon pona irombo tanarike mo'karon kari'na kynatokon.

¹⁴Ase'ra moro oty ewa'mary a'ta, Jesus wonuku'po moro Tamusi auty 'wa, kari'na emepa. ¹⁵Mo'karon Simosu enuta'san imero. Ika'san: "One wara ko mo'se kareta uku'san, emepa'pa tywe'i'po se'me?" ¹⁶Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Moro ynyry omepano ywyino kapyn kyn'o'san, mo'ko yjemo'nenymbo wyino te. ¹⁷Mo'ko nisanory kapyry 'se amy a'ta, Tamusi wyino moro omepano wopyry, aseke ywykatopo me iwairy pai uku'tan. ¹⁸Mo'ko aseke tywyino

oty pa'kanen aseke toty awongary 'se man. Mo'ko tomo'nenymbo ety awongary poko o'mikato iporo man. Mo'ko emambo'pa e'i'pa man.

¹⁹“Moses moro omenano kareтары anyry'pa o'waine tywaije nan? Amy pairo ara'nanokon te moro omenano anapo'i'pa man. O'tono'me ko ywory poko mo'mikaton?” ²⁰Mo'karon kari'na apyimy 'wa ejuku'po: “Ewa'rumy otu'po man. Noky ko awory poko no'mikanon?” ²¹Jesus wyka'po eju'to'ko'me: “O'win amy amaminano sikapyi. Irombo ajenutaton imero. ²²Iro ke ro wykaje: Moses 'wa o'wanokon me moro e'kotono tyje man. Mo'ko Moses wyino kapyn te kynosan moro e'kotono, mo'karon atangonymbo wyino te. Otare'matopo kurita enapa kari'na mi'kotopojaton. ²³Amboty'pa moro Moses nimerop'o omenano waito'me otare'matopo kurita enapa kari'na mi'kotopojaton. O'tono'me ko iro ke ypoko tare'ke mandon, o'win amy kari'na kura'ma'po ke imero y'wa moro otare'matopo kurita? ²⁴Itu'pono oty poko roten a'wembono auranano kysyton. Iporo te moro a'wembono auranano ytoko.”

²⁵Irombo amykon Jerusalem ponokon wyka'san: “Mo'ko iwory poko kynomikaton inoro kapyn mo'ko nan? ²⁶Eneko te. Enari'ma imero kynaurananon. O'to pairo yka'pa mandon i'wa. Mo'karon jopoto 'wa pai 'nare iporo Mesias me iwairy tuku'se na. ²⁷Ojeno me mo'ko wairy te kysuku'saton. Mo'ko Mesias wopyry jako te amy pairo moro ojeno me iwairy anukuty'pa kynaitan.” ²⁸Irombo Jesus ko'ta'po moro kari'na emepary jako. Ika'po: “Kuku'saton. Ojeno me ywairy enapa muku'saton. Aseke ywonumengary me opy'pa tywaije wa. Amy iporono 'wa te tomo'se wa. Mo'ko anukuty'pa te amyjaron mandon. ²⁹Awu suku'sa. Mo'ko wyino irombo tywo'se wa. Mo'ko 'wa enapa tomo'se wa.”

³⁰Irombo apyiry 'se iwe'i'san. Amy pairo we'i'po te anapo'i'pa. Moro apyitopo jururu irombo itunda'pa noro kynakon. ³¹Pyime kari'na 'wa te amyika'po. Ika'san: “Mo'ko wokyry nenepo'san kapu wyinonokon otykon ko'po 'kare pyime kapu wyinonokon otykon enepotan mo'ko Mesias, tywopy'poto.” ³²Moro wara Jesus poko mo'karon kari'na auranary eta'po mo'karon Farise 'wa. Irombo mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon 'wa, mo'karon Farise 'wa enapa Tamusi auty erangon emoky'san apyije.

³³Irombo Jesus wyka'po: "A'si'ko noro ajekosaine wa. Morombo mero wy'take mo'ko yjemo'nenymbo 'wa. ³⁴Kupita'ton. Yjepory'pa te maita'ton. Moro ywytotopo 'wa awopyrykon mupita'ton."

³⁵Irombo mo'karon Simosu wyka'san ase'wa: "Oja ko ny'tan, epory upito'me ky'waine? Mo'karon Griek waito'kon 'wa ka'tu ny'tan mo'karon moro ponokon Simosu emepa? ³⁶O'to tauro'po ko moro ikatopo nan, moro 'Kupita'ton. Yjepory'pa te maita'ton. Moro ywytotopo 'wa awopyrykon mupita'ton.'?"

³⁷Moro irombo ro iro 'nero oty ewa'matopo kurita Jesus ko'ta'po pyre. Ika'po: "Tuna sanory 'wa amy worry jako, y'wa no'nen tuna enyje. ³⁸Mo'ko yjamyikanen turu'po wyino amano ynamon tuna kynapeinatan, moro Tamusi kareтары wykary wara ro." ³⁹Mo'ko a'kanano poko ika'po moro kynakon. Mo'ko apyiry man ro kynakon mo'karon amyikanamonymbo 'wa. Opy'pa na'nen mo'ko a'kanano kynakon. Awonga'pa na'nen irombo Jesus kynakon.

Jesus poko kari'na wonumengary

⁴⁰Amykonymbo moro wara ikary etanamonymbo wyka'san: "Iporo ro mo'ko Tamusi auran uku'ponen mo'ko man."

⁴¹Amykonymbo wyka'san rapa: "Mo'ko Mesias mo'ko man."

Amykonymbo wyka'san rapa: "Galilea wyino 'kare mo'ko Mesias no'san. ⁴²Yka'pa 'kare moro Tamusi kareтары nan: 'David parymbo mo'ko Mesias kynaitan. Moro David waitopombo Betlehem wyino kynotan.' " ⁴³O'win e'i'pa moro auranon kynakon ipoko.

⁴⁴Amykonymbo apyiry 'se kynatokon. Amy paio we'i'po te anapo'i'pa.

⁴⁵Mo'karon Tamusi auty erangon werama'san mero, mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon woturupo'san, mo'karon Farise woturupo'san enapa i'waine: "O'tono'me ko anenepy'pa maiton?"

⁴⁶Mo'karon Tamusi auty erangon wyka'san eju'to'ko'me: "Mo'ko auranary wara amy paio kari'na aurana'pa tywaije man."

⁴⁷Mo'karon Farise wyka'san eju'to'ko'me: "Amyjaron enapa ka'tu ajemu'maton? ⁴⁸Amy Simosu jopotory 'wa 'kare, amy Farise 'wa enapa 'kare tamyika nan. ⁴⁹Mo'karon omenano mero'po anukuty'non kari'na apyimy te tywotany'ma man." ⁵⁰Irombo

7:37 Levitikus 23:36 **7:38** Ezechiël 47:1, Zacharia 14:8

7:42 2 Samuel 7:12, Micha 5:2

mo'ko Nikodemus, mo'ko uwapo Jesus ene opy'po Farise wyka'po mo'karon ta'sakarykon 'wa: ⁵¹“Moro omenano mero'po 'kare a'wembono auranano yjan kari'na poko, moro auran etary uwaporo, moro o'to 'ne iwe'i'po ukutyry uwaporo.” ⁵²Ika'san eju'to'me: “Amoro enapa ka'tu Galilea pono me man? Moro Tamusi kareтары tyre imengako. Galilea wyino Tamusi auran uku'ponen opy'pa man.” ⁵³Irombo mero pa'poro rapa ito'san tautykon 'wa.*

8

¹ Jesus wyto'po te moro oleif paty wypy 'wa.

Mo'ko taporitonone aino any'manen worryi

²Irombo kokoro moro Tamusi auty 'wa rapa Jesus wopy'po. Pa'poro mo'karon kari'na kyno'satokon I'wa. Tywotandy'mo'po mero kynemepatokon. ³Mo'karon Tamusi kareтары uku'namon 'wa te, mo'karon Farise 'wa enapa amy worryi aro'po I'wa. I'wa taporitonone aino any'marymbo tapyije i'waine kynakon. Mo'ko worryi yry'po ro i'waine owarira'na. ⁴Irombo ika'san Jesus 'wa: “Amepanen, mo'se worryi 'wa taporitonone aino any'marymbo apo'i na'na. ⁵Mo'kopangon worryijan tu'ponaka topu papyry man ekari'san ky'waine mo'ko Moses moro omenano mero'po ta. Amoro te, o'to ko mykanon moro poko?” ⁶U'kuto'me moro wara ika'san, amy emendoto'man epoto'me ty'waine.

Tawejaku'po Jesus we'i'po. Sakau ta oty merory a'mo'po i'wa tainary ke. ⁷Tywoturuporykon poko aikepy'pa iwe'i'san mero, awomy'po. Ika'po i'waine: “Mo'ko ija'wanypyn na'nen topu pa'nen itu'ponaka.” ⁸Tawejaku'po rapa iwe'i'po. Sakau ta oty merory a'mo'po rapa i'wa. ⁹Moro auran eta'po mero ty'waine, o'win o'win pai ito'san. Mo'karon uwapoto'san na'nen wyto'san. Jesus no'po ko'wu i'waine mo'ko owarira'nanombo worryi maro roten. ¹⁰Irombo Jesus awomy'po. Ika'po mo'ko worryi 'wa: “Woryi, oje ko nandon? Amy paio a'wembono auranano anyry'pa ne'i apoko?” ¹¹Mo'ko worryi wyka'po: “Uwa, Jopoto.” Irombo Jesus wyka'po: “Awu enapa a'wembono auranano anyry'pa wa apoko. I'tango. Erombo poro yja'wan me noro kyte'i.”

7:53 Amykon moro Johanes 7:53-8:11 animero'pa tywaije mandon.

7:50 Johanes 3:1-2 8:5 Levitikus 20:10, Deuteronomium 22:22-24

Jesus wairy nono aweiry me

12 Jesus wyka'po rapa mo'karon kari'na 'wa: "Moro nono aweiry awu wa. Mo'ko ywena'po ta ytototo itopoty'pa noro kynaitan ewa'rummy ta. Amano aweiry te ekosa kynaitan."

13 Mo'karon Farise wyka'san te I'wa: "Aseke apoko oty mamyikapoja. Moro anamyikapory oty iporo waty man." 14 Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Aseke ypoko oty amyikapory se'me, moro ynamyikapory oty iporo man. Ojembo ywopy'po, oja ywytory enapa suku'sa. Amyjaron te ojembo ywopy'po, oja ywytory enapa anukuty'pa mandon. 15 Amyjaron kari'na emery me a'wembono auranano myjaton. Awu te amy paio poko a'wembono auranano anyry'pa wa. 16 A'wembono auranano yry jako ro rypo, moro ynyry a'wembono auranano iporo man. O'win upu'po irombo e'i'pa wa. Mo'ko yjemo'nenymbo jumynano te ymaro man. 17 Moro o'wanokon omenano kareтары ta enapa tymero man oko kari'na namyikapory oty wairy iporo. 18 Awu aseke ypoko oty samyikapoja. Mo'ko yjemo'nenymbo jumynano enapa te ypoko oty amyikapojan." 19 Irombo mero ika'san I'wa: "Oje ko mo'ko ajumy nan?" Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Yjukuty'pa mandon. Mo'ko yjumy anukuty'pa enapa mandon. Yjukutyry jako rypo, mo'ko yjumy enapa muku'tory."

20 Moro wara aurana'po, moro pyrata ytopo po moro Tamusi auty ta kari'na emepary jako ty'wa. Anapo'i'pa te amy paio we'i'po. Apyitopo jururu irombo itunda'pa na'nen kynakon.

Jesus worupary mo'karon Simosu maro

21 Jesus wyka'po rapa i'waine: "Wy'take. Kupita'ton. Oja'wanykon ta te aromo'ta'ton. Ywytotopo 'wa awopyrykon mupijaton amyjaron." 22 Mo'karon Simosu wyka'san: "Aseke ka'tu no'wotan? Kynganon irombo: 'Ywytotopo 'wa awopyrykon mupijaton amyjaron.' " 23 Jesus wyka'po i'waine: "Amyjaron po'po wyino mandon. Awu kawo wyino wa. Amyjaron ero nono wyino mandon. Awu ero nono wyino kapyn wa. 24 Wykai o'waine: Oja'wanykon ta aromo'ta'ton. Inoro me ro ywairy anamyika'pa aja'taine irombo, oja'wanykon ta aromo'ta'ton."

8:12 Mateus 5:14, Johanes 9:5 8:13 Johanes 5:31 8:17 Deuteronomium 19:15

²⁵Ika'san Jesus 'wa: “Noky ko amoro man?” Ika'po i'waine: “Mo'ko penaro terapa ynekarity'po. ²⁶Pyime o'to apokoine ywykary taro wa. Pyime otykon poko apokoine a'wembono auranano yry taro wa. Mo'ko yjemo'nenymbo te iporo man. Moro iwyino yneta'po sekari'sa kari'na 'wa.” ²⁷Mo'ko jumynano poko ty'waine auranary anukuty'pa iwe'i'san. ²⁸Jesus wyka'po i'waine: “Mo'ko kari'na ymuru awonga'po mero o'waine, muku'ta'ton inoro me ywairy, amy paio oty anikapy'pa aseke ywairy, mo'ko jumynano 'wa yjemepa'po wara te yjauranary.

²⁹“Mo'ko yjemo'nenymbo ymaro man. O'win upu'po yno'pa man. Morokon apokupangon otykon irombo sika'sa mo'ja ro.”

Moro iporono oty

³⁰Pyime moro wara ikary etanamonymbo 'wa amyika'po.

³¹Mo'karon tamyikary a'monamonymbo Simosu 'wa ika'po: “Mo'ja ro moro yjauran apyiry jako o'waine, iporo ro ynemeparykon me mandon. ³²Moro iporono muku'ta'ton. Moro iporono ro ajyta'ton aporemy'ma.” ³³Ika'san eju'to'me: “Abraham pajanyombo na'na man. Tywe'i'po poro taporemyne e'i'pa tywaije man na'na. One wara ko iro ke mykanon 'Aporemy'ma maita'ton.” ³⁴Jesus wyka'po eju'to'ko'me: “Ita'ro pore, pa'poro yja'wan me aitoto yja'wan me aino naporemyndo'po me man. ³⁵Mo'ko aporemyndo'po mo'ja ro auto ta e'i'pa kynaitan. Mo'ko ymunano te mo'ja ro moro po kynaitan. ³⁶Mo'ko ymunano 'wa aporemy'ma ajyry'sando, iporo ro aporemy'ma maita'ton.

³⁷Abraham pajanyombo me awairykon suku'sa. Ise'me ywory poko te mo'mikaton, yjauranyombo apyiry 'se'pa awairykon ke.

³⁸Mo'ko yjummy ekosa ynene'san otykon sekari'sa. Amyjaron enapa mo'ko ajummykon ekosa aneta'san otykon mika'saton.”

³⁹Ika'san eju'to'me: “Mo'ko Abraham na'na epy me man.” Jesus wyka'po i'waine: “Abraham pajanyombo me ro aja'taine rypo, iwara enapa maitory. ⁴⁰Ywory poko te mo'mikaton, Tamusi wyino yneta'po iporono oty ekarityry se'me y'wa o'waine. Moro wara e'i'pa mo'ko Abraham tywaije man. ⁴¹Mo'ko ajepykon wara te mandon.”

Irombo ika'san I'wa: “Wo'kapyimo kapyn na'na man. Tamusi roten na'na jummy man.” ⁴²Jesus wyka'po i'waine: “Ajummykon me

ro Tamusi a'ta rypo, kypynatory. Tamusi wyino irombo tywo'se wa, ero po ywaito'me. Aseke opy'pa tywaije wa. Mo'ko 'wa te tomo'se wa. ⁴³O'tono'me ko yjauran anukuty'pa mandon? Yjauran etary upiry ke o'waine. ⁴⁴Mo'ko ewa'rummy tamuru ajumykon me man. Mo'ko ajumykon nisanory kapyry 'se ro mandon. Penaro ro kari'na wonen me mo'ko tywaije man. Iporono oty wyino kapyn man. Iwyino kapyn enapa iporono oty man. Tonapitary jako, typo ro kynaurananon. Tonapiren noky irombo mo'ko man. Onapi jumy mo'ko man. ⁴⁵Awu te iporono oty sekari'sa. Iro ke ro yjamyika'pa mandon. ⁴⁶Noky ko ara'naine yju'ta amy yja'wan oty wairy ekarityry taro nan? Iporono oty ekarityry jako y'wa, o'tono'me ko yjamyika'pa mandon? ⁴⁷Mo'ko Tamusi y'me Tamusi auran etanon. Amyjaron ko'wu etary 'se'pa mandon, Tamusi y'makon me kapyn awairykon ke.”

Jesus wairy Abraham uwapotory me

⁴⁸Mo'karon Simosu wyka'san eju'to'me: “Iporo waty Samaria pono me, takyre enapa ajekari'san na'na?” ⁴⁹Jesus wyka'po eju'to'ko'me: “Takyre e'i'pa wa. Mo'ko yjummy ety te sawongaje. Amyjaron te yjety anawonga'pa mandon. ⁵⁰Awu te aseke yjety awongary poko o'mika'pa wa. Mondo terapa man mo'ko moro poko o'mikatoto. A'wembono auranano ytan enapa. ⁵¹Ita'ro pore, mo'ko yjauran kura'manen romo'no anene'pa roten kynaitan.”

⁵²Irombo mero mo'karon Simosu wyka'san I'wa: “Erome te takyre ajukutyi na'na. Mo'ko Abraham tyromo'se man, mo'karon Tamusi auran uku'ponamon enapa. Ise'me amoro mykaje ‘Mo'ko yjauran kura'manen anepory'pa roten romo'no kynaitan.’ ⁵³Mo'ko na'na epy Abraham uwapotory me ka'tu man? Tyromo'se man. Mo'karon Tamusi auran uku'ponamonymbo enapa tyromo'se mandon. Noky me ko mokano'san?” ⁵⁴Jesus wyka'po eju'to'ko'me: “Aseke yjety awongary jako y'wa, amy oty kapyn moro man. Mo'ko yjummy te yjety awonganen me man. Mo'ko ro mekari'saton atamusirykon me. ⁵⁵Anukuty'pa te mandon. Awu te suku'sa. Anukuty'pa wairy ekarityry jako rypo y'wa, awaraine tonapire wairy. Suku'sa te. Moro auran sikura'maje. ⁵⁶Mo'ko ajepkyon Abraham 'wa tawa'pore moro ywo'topo kurita tymomo'se man. Irombo ene'po mero tawa'pota man.” ⁵⁷Mo'karon Simosu wyka'san I'wa: “Oko-kari'na itu'ponaka ainapatoro siriko e'i'pa na'nen mana.

Irombo Abraham tone o'wa nan?" ⁵⁸Jesus wyka'po i'waine: "Ita'ro pore, mo'ko Abraham uwapotory me wa."

⁵⁹Irombo mero topu anumy'san i'waine, itu'ponaka emato'ko'me. Iwotunemy'po te. Moro Tamusi auty wyino ito'po.

Amy enupyn kura'mary

9 ¹Tytory ta Jesus 'wa amy enu'pa oma'po wokyry ene'po.

²Irombo mo'karon inemeparykon woturupo'san i'wa. Ika'san: "Ameapanen, o'tono'me ko mo'ko wokyry enu'pa tywoma nan? Aseke tyja'wany poko? Mo'ko tyjummy, tysano yja'wany poko te ka'tu?"

³Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Aseke tyja'wany poko kapyn, mo'ko tyjummy, tysano yja'wany poko kapyn enapa enu'pa tywoma man. Kari'na 'wa typoko Tamusi emamin eneto'me te enu'pa tywoma man. ⁴Mo'ko yjemo'nenymbo emamin kapyry ky'waine man, kurita a'ta ro'kon. Aire kyniko'mandan. Irombo amy paio tamaminary upitan. ⁵Ero nono tu'po yja'ta ro'kon, ero nono aweiry me wa."

⁶Moro wara tyka'po mero, sakau tu'ponaka eta'ta'po. Moro tatakurumbo maro sakau y'kaima'po i'wa akuru me. Moro akuru ke ro mo'ko enupyn enuru kyrykyryma'po i'wa. ⁷Irombo mero ika'po i'wa: "Eku'mi'tango moro ekupitopo Siloam taka." Moro Siloam tauro'po man 'Emoky'po'. Mo'ko enupyn wyto'po eku'mi'se. Irombo tanure terapa iwerama'po.

⁸Mo'karon emamyry a'sakarykon, mo'karon epataimatoto me enenamonymbo enapa wyka'san: "Mo'ko tandy'po epataimatotombo wokyry kapyn mo'ko nan?" ⁹Amykonymbo wyka'san: "A'a, inoro ro mo'ko man." Amykonymbo wyka'san te: "Uwa, inoro kapyn mo'ko man. Eneke te man." Aseke te mo'ko wokyry wyka'po: "Inoro ro awu wa." ¹⁰Irombo ika'san i'wa: "One wara ko ajenutai?" ¹¹Ika'po eju'to'ko'me: "Amy Jesus tatynen wokyry sakau y'kaimai tatakurumbo maro akuru me. Moro akuru ke ro yjenuru kyrykyrymai. Irombo mero nykai y'wa: 'Moro Siloam tunary taka eku'mi'tango.' Irombo wyton. Yweku'mity'ma'po mero, yjenutai." ¹²Ika'san i'wa: "Oje ko mo'ko wokyry nan?" Ika'po: "Anukuty'pa wa."

¹³Irombo mero mo'ko enupynymbo aro'po i'waine mo'karon Farise 'wa. ¹⁴Otare'matopo kurita irombo Jesus 'wa akuru tyka'se

kynakon. Mo'ko enupynymbo tanutano'po enapa i'wa kynakon.

¹⁵Mo'karon Farise woturupo'san enapa moro one wara enuta'po poko. Irombo ika'po i'waine: "Akuru ke yjenuru kyrykyrymai. Irombo yweku'mity'po mero yjenutai." ¹⁶Amykon Farise wyka'san i'wa: "Mo'ko moro wara e'i'po wokyry Tamusi wyino opy'pa man. Moro otare'matopo kurita anu'ku'pa irombo man." Amykon rapa wyka'san te: "One wara ko amy yja'wan kari'na moropangon kapu wyinonokon otykon kapyry taro nan?" O'win e'i'pa moro iwonumengarykon we'i'po. ¹⁷Irombo ika'san mo'ko enupynymbo 'wa rapa: "O'to ko amoro mykanon mo'ko ajenutano'ponenymbo poko?" Ika'po: "Amy Tamusi auran uku'ponen mo'ko man."

¹⁸Mo'karon Simosu moro enu'pa iwe'i'po, moro enuta'po enapa amyikary 'se'pa kynatokon. Iro ke ro mo'ko ijumy, isano ko'mapo'san i'waine. ¹⁹Iwoturupo'san i'waine: "Mo'ko enu'pa tywoma anekarityrykon o'makon mo'se nan? One wara ko iro ke erome oty enejan?" ²⁰Mo'ko ijumy, isano 'wa ejuku'san. Ika'san: "Ty'me me mo'se uku'san na'na. Enu'pa tywoma man. ²¹One wara enuta'po, noky 'wa enutano'po'po pai anukuty'pa na'na man. Aturupotoko aseke i'wa. Uwapotombo me terapa man. Aseke typoko ajerupata'ton." ²²Moro wara mo'ko ijumy, isano wyka'san, mo'karon Simosu jopotorykon pona tanarike tywairykon ke. Mo'karon 'wa ro taurangon topopo terapa kynakon, moro tywota'nano'to'kon auto taka opy'pa noro mo'ko Mesias me Jesus ekari'nen waito'me. ²³Iro ke ro mo'ko ijumy, isano wyka'san: "Uwapotombo me terapa man. Aseke i'wa aturupotoko."

²⁴Irombo mero ijokonory me mo'ko enupynymbo wokyry ko'mapo'po i'waine. Ika'san i'wa: "Tamusi ety awongako. Tyja'wange mo'ko wokyry uku'san na'na." ²⁵Ika'po eju'to'ko'me: "Tyja'wange iwairy anukuty'pa wa. O'win oty te suku'sa. Enu'pa wakon. Erome te oty seneja." ²⁶Ika'san i'wa: "O'to ko iro ke ajyryi? One wara ko ajenutano'poi?" ²⁷Ika'po eju'to'ko'me: "Sekarityi terapa o'waine. Epanama'pa te maiton. Oty etary 'se ko rapa mandon? Amyjaron enapa ka'tu inemeparykon me awairykon 'se mandon?" ²⁸Irombo mero eju'po i'waine. Ika'san i'wa: "Amoro mo'ko nemepary me mana. Na'na te Moses nemeparykon me man. ²⁹Moses 'wa Tamusi aurana'po uku'san na'na. Mo'ko wopy'po anukuty'pa te na'na man ojembo." ³⁰Mo'ko wokyry wyka'po eju'to'ko'me: "Na! Anumengapoto moro oty man."

Yjenutano'po'po se'me amyjaron moro ojembo iwopy'po anukuty'pa mandon. ³¹Tyja'wangamon kari'na 'wa epanama'pa Tamusi wairy kysuku'saton. Mo'ko tynendonon 'wa te, mo'ko tynisanory ka'nen 'wa te kynepanamanon. ³²Erombo ponaro amy 'wa amy enu'pa oma'po enutano'po'po ota'pa man. ³³Tamusi wyino opy'pa tywe'i'pomboto, amy paio oty kapyry upiry." ³⁴Ika'san eju'to'me: "Oja'wanykon ta tywoma mana. Ise'me na'na emepary 'se man?" Irombo imoma'po i'waine kurandonaka.

³⁵Moro i'waine imoma'po eta'po Jesus 'wa. Irombo epory'po mero ika'po i'wa: "Mo'ko kari'na ymuru mamyikanon amoro?" ³⁶Mo'ko wokyry wyka'po eju'to'me: "Inoro me noky wairy ekari'ko, Jopoto, samyika'se me." ³⁷Jesus wyka'po eju'to'me: "Tone terapa o'wa man. Mo'ko ajerupanen mo'ko man." ³⁸Irombo ika'po: "Samyikaje, Jopoto." Irombo ipo'ponaka iwokunama'po.

³⁹Irombo mero Jesus wyka'po: "Ero nono poko a'wembono auranano yje tywo'se wa. Mo'karon enu'non kynenutata'ton. Mo'karon tanuramon enu'pa kynaita'ton." ⁴⁰Moro eta'po mero ty'waine, mo'karon ekosa aitonon Farise wyka'san I'wa: "Na'na enapa ka'tu enu'pa nan?" ⁴¹Jesus wyka'po i'waine: "Enu'pa awe'i'sanyboto, ija'wany'pa maitory. Tanure te mokari'saton. Iro ke ro oja'wanykon kynaijan roten."

Mo'ko iru'pyn kapara enenen

10 ¹"Ita'ro pore, mo'ko kapara waitopo penary ta o'mypyn, mo'ko amy terapa oje itaka anu'toto, amy manaman mo'ko man. ²Mo'ko pena ta o'mytoto te mo'karon kapara enenen me man. ³Mo'ko 'wa ro mo'ko pena eran moro pena etapurumakanon. Mo'ko tanenamon auran 'wa mo'karon kapara kynepanamaton. Mo'karon tokykon ko'manon etykon ta. Kurandonaka kynarojaton. ⁴Pa'poro mo'karon tokykon pa'ka'san mero ty'wa, uwapoine kyny'san. Mo'karon kapara iwena'po ta kyny'saton, auran ukutyry ke ty'waine. ⁵Amy tynukuty'torykon wena'po ta ito'pa kynaita'ton. Kynetuwarikata'ton te iwyino, auran anukuty'pa tywairykon ke." ⁶Moro onumengatopo auranano ekarityry jako Jesus 'wa ty'waine, o'to ikary anukuty'pa iwe'i'san.

⁷Jesus wyka'po rapa: "Ita'ro pore, mo'karon kapara waitopo penary awu wa. ⁸Pa'poro mo'karon yjuwapo tywo'se mandon inaron, manamangon mo'karon mandon. Moro aurangon 'wa

epanama'pa te mo'karon kapara tywaije mandon. ⁹Moro pena awu wa. Mo'ko yta o'mytoto tunenje kynaitan. Kyno'mytan. Kynepa'katan. Tarepary paty epotan. ¹⁰Mo'ko manaman imona'toine, iwoine, uta'kaine roten kyno'san. Awu te tywo'se wa amano epoto'me i'waine i'maty'pa roten.

¹¹“Mo'ko iru'pyn kapara enenen awu wa. Mo'ko iru'pyn kapara enenen moro tamamyrymbo nondary taro man tokykon upu'po me. ¹²Mo'ko tapema me kapara enenen, amy kapara enenen 'nero kapyn mo'ko man. Ekykon kapyn mo'karon kapara man. Amy tokonen pero wopyry ene'po mero ty'wa, mo'karon kapara nojan. Kynetuwarikanon. Mo'ko tokonen pero te mo'karon kapara apyijan. Kynaripa'pojaton. ¹³Tapema me roten tamaminary ke irombo mo'karon kapara poko esyka'pa man mo'ko wokryy.

¹⁴“Iru'pyn kapara enenen awu wa. Yjekyllon suku'sa. Yjekyllon yjuku'saton. ¹⁵Mo'ko jumynano 'wa yjukutyry wara awu enapa mo'ko jumynano suku'sa. Yjemamyrymbo sinondaje mo'karon kapara upu'po me. ¹⁶Amykon terapa kapara enapa yjekyllon me mandon. Ero kapara waitopo tanokon kapyn mo'karon mandon. Mo'karon arory enapa y'wa man. Yjauran 'wa kynepanamata'ton. O'win kapara apyimy me kynaita'ton. O'win amy enenamom me kynaitan.

¹⁷“Mo'ko jumynano ypynanon, moro yjemamyrymbo nondary ke y'wa. Sapyitake rapa te. ¹⁸Amy paio anipina'pa man ywyino. Aseke te sinondaje. Inondary yjaina man. Apyiry rapa yjaina man. Moro wara mo'ko yjummy wyka'po man y'wa.”

¹⁹Moro auran poko mo'karon Simosu wonumengary we'i'po rapa o'win e'i'pa. ²⁰Pyime amykon wyka'san: “Takyre man. To'mere'se man. O'tono'me ko i'wa mepanamaton?” ²¹Amykon wyka'san rapa te: “Amy takyren moro wara aurana'pa man. Amy akywano 'kare amy enupyn enutano'pory taro nan.”

²²Irombo Tamusi 'wano me rapa moro auty yry ewa'mary kynakon Jerusalem po. Poto 'su i'sano kynakon. ²³Ijako Jesus moro Salomo ety tano Tamusi auty pery upi'no kyny'sakon. ²⁴Irombo u'memy'po mo'karon Simosu 'wa. Ika'san I'wa: “Akore'pe noro na'na wyino oty munendan? Mo'ko Mesias me aja'ta, na'na wyino kysunemyi.” ²⁵Jesus wyka'po eju'to'ko'me: “Wykai terapa

o'waine. Yjamyika'pa te mandon. Morokon yjummy ety ta ynikapyry amaminano ypoko oty amyikapojan. ²⁶Amyjaron te yjamyika'pa mandon, yjekykon me kapyn awairykon ke. ²⁷Mo'karon yjekykon yjauran 'wa kynepanamaton. Awu suku'saton. Ywena'po ta kyny'saton. ²⁸I'matypyn amano syja i'waine. Utapy'pa roten kynaita'ton. Amy pairo anipina'paine yjainary wyino kynaitan. ²⁹Moro y'wa mo'ko yjummy nyry'po pa'poro oty ko'po poto me man. Amy pairo kari'na oty pinary upijan mo'ko yjummy ainary wyino. ³⁰Awu mo'ko jumynano maro o'win wa."

³¹Irombo mero topu anummy'san rapa mo'karon Simosu 'wa itu'ponaka ipa'to'ko'me. ³²Jesus wyka'po te i'waine: "Pyime mo'ko jumynano wyinonokon kurangon amaminano senepoi o'waine. Otypan poko ko topu papyry 'se mandon?" ³³Mo'karon Simosu wyka'san eju'to'me: "Amy iru'pyn amaminano poko kapyn na'na topu papyry 'se man otu'ponaka, Tamusi ety jamikary poko te o'wa. Kari'na me awairy se'me irombo Tamusi me matyja." ³⁴Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Moro anamyikarykon omenano kareтары ta ero imero'pa nan: 'Awu wykai 'Tamusi me mandon' "? ³⁵Moro omenano kareтары tambotyry taro waty man. Moro te mo'karon Tamusi auran nepory'san ejatojan Tamusi me. ³⁶One wara ko iro ke awu, mo'ko tywyinono me mo'ko jumynano nyry'po, mo'ko ero nono tu'ponaka inemoky'po, Tamusi ety jamikanen me kakari'saton, ywyka'po poko: 'Tamusi ymuru awu wa'? ³⁷Morokon yjummy emamingon anikapy'pa yja'ta, yjamyikary kapyn o'waine man. ³⁸Morokon amaminano kapyry se'me te y'wa yjamyika'pa aja'taine, morokon amaminano 'ne amyikatoko. Irombo mero muku'ta'ton moro yta mo'ko jumynano wairy, mo'ko jumynano ta awu ywairy enapa." ³⁹Irombo apyiry poko rapa iwe'ku'san. Iwetuwari'ka'po te iwyinoine.

⁴⁰Ito'po rapa moro Jordan koposenaka, moro koromo Johanes 'wa kari'na etykatopombo 'wa. Moro po ro iwe'i'po. ⁴¹Pyime kari'na wopy'san I'wa. Ika'san: "Amy pairo kapu wyinono oty anenepo'pa ro rypo Johanes kynainen. Pa'poro mo'se wokryr poko inekarityry otykon te iporo tywaije man." ⁴²Pyime kari'na 'wa moro po amyika'po.

Iromby'san wyino Lasarus awomyry

11 ¹Amy Betania pono wokryr Lasarus je'tun pe kynakon. Moro Betania ro mo'karon aseptyjan Maria, Marta

emando'kon me kynakon. ²Mo'ko Maria 'wa ro moro mere tatynen karapa ke mo'ko Jopoto kyrykyryma'po wyino moro ipupuru ty'koka kynakon moro tunsety ke. Mo'ko piry ro, Lasarus, je'tun pe kynakon. ³Mo'karon aseptyjan 'wa ro ero oka aropo'po mo'ko Jesus 'wa: "Jopoto, mo'ko anipynary aja'sakary je'tun pe man."

⁴Moro eta'po mero ty'wa, Jesus wyka'po: "Iromo'to'me kapyn moro je'tunano man, Tamusi ety awongato'me te, mo'ko Tamusi ymuru ety awongato'me enapa." ⁵Jesus 'wa 'kuru mo'ko Marta, mo'ko ipity, mo'ko Lasarus enapa typyne kynatokon.

⁶Moro je'tun pe Lasarus wairy ekary eta'po mero ty'wa, oko kurita noro Jesus we'i'po moro ipo tywaitopo po. ⁷Irombo mero ika'po mo'karon tynemeparykon 'wa: "Judea 'wa rapa ka'makon."

⁸Mo'karon inemeparykon wyka'san I'wa: "Amepanen, topu ke awory 'se mo'karon Simosu wairy se'me, moro 'wa rapa awytory 'se man?" ⁹Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Ainapatoro itu'ponaka oko juru kapyn taweije nan o'win kurita? Kurita amy wytopotyry jako, oty pona o'wo'pa man, ero nono aweiry enery ke ty'wa. ¹⁰Koko amy wytopotyry jako te, oty pona kyno'wojan, awei'pa tywairy ke."

¹¹Moro wara ika'po. Irombo mero ika'po noro i'waine: "Mo'ko ka'sakarykon Lasarus tywo'ny'se man. Awu te embaka wy'sa."

¹²Mo'karon inemeparykon wyka'san I'wa: "Jopoto, tywo'ny'se ta'ta, iru'pa rapa kynaitan." ¹³Iromby'po 'wa Jesus wyka'po moro kynakon. Mo'karon inemeparykon te moro Lasarus wo'nyky'po ekano'satokon tywotare'mato'me. ¹⁴Irombo mero oty we'i'po wara ro Jesus 'wa oty ekarity'po i'waine. Ika'po: "Lasarus tyromo'se man. ¹⁵Uwa ekosa ywe'i'po poko tawa'pore wa ajupu'san me. Iwara ro Tamusi amyikary taro 'ne ka'tu rapa maita'ton. Ka'makon te i'wa." ¹⁶Mo'ko Tomas, mo'ko Didymus* me kynejatojaton inoro wyka'po mo'karon ta'sakarykon Jesus nemeparykon 'wa: "Imaro ka'makon, imaro ro kyromo'to'se me."

¹⁷Tytunda'po mero, okupa'en kurita terapa mo'ko Lasarus unemy'po wairy ukuty'po Jesus 'wa. ¹⁸Moro Betania tyse waty Jerusalem wyino kynakon, atone'pu stadion* itysenory wairy taro. ¹⁹Pyime Simosu Marta 'wa, Maria 'wa enapa tywo'se kynatokon, ituru'san andy'moto'me mo'ko ipiryjan pa'po po.

11:16 Moro Didymus tauro'po man: Munusi. **11:18** Moro "Otykon ekari'topo kareta" eneko.

11:1 Lukas 10:38-39 **11:2** Johanes 12:3

²⁰Mo'ko Jesus wopyry eta'po mero ty'wa, mo'ko Marta wyto'po epoje. Maria we'i'po te auto po. ²¹Irombo Marta wyka'po Jesus 'wa: "Jopoto, ero po awe'i'poto, ypiry iromby'pa nairy. ²²Ise'me Tamusi 'wa pa'poro awoturupotopo yry man suku'sa." ²³Jesus wyka'po i'wa: "Kynawondan mo'ko apiry." ²⁴Marta wyka'po I'wa: "Moro irombo ro kurita awono jako 'kuru awomyry man suku'sa." ²⁵Jesus wyka'po i'wa: "Awu moro awono undy me, moro amano undy me enapa wa. Mo'ko yjamyikanen nuro kynaitan, tyromby'poto ro rypo. ²⁶Pa'poro mo'ko nuro yjamyikanen iromby'pa roten kynaitan. Moro mamyikanon?" ²⁷Mo'ko worryi wyka'po I'wa: "Aa, Jopoto. Mo'ko Mesias me, mo'ko Tamusi ymuru me, mo'ko ero nono tu'ponaka o'toto manombo me awairy samyikaje."

²⁸Moro wara tyka'po mero, mo'ko Marta wyto'po. Mo'ko typity Maria ko'ma'po i'wa. Ekapyn ta ika'po i'wa: "Mo'ko amepanen nopyi. Ako'manon." ²⁹Moro eta'po mero ty'wa, tarawone awomy'po I'wa tytoto'me. ³⁰Jesus moro aitopo taka noro o'my'pa kynakon. Moro Marta 'wa topotopombo po noro te Jesus kynakon. ³¹Tarawone Maria awomy'po tytoto'me. Moro ene'po ro mo'karon auty 'wa iwonumengary andy'mo opy'san Simosu 'wa. Irombo iwekena'po i'waine. Moro atunendopo 'wa itory ekano'satokon atamo.

³²Maria tunda'po moro ipo Jesus waitopo 'wa. Ene'po mero ty'wa, ipupuru po iwoma'po. Ika'po I'wa: "Jopoto, ero po awe'i'poto, ypiry iromby'pa nairy." ³³Maria wotamory, mo'karon imaro opy'san Simosu wotamory enapa ene'po mero ty'wa, Jesus worekama'po. Kata'mato iwe'i'po. ³⁴Ika'po: "Oje ko myton?" Ika'san I'wa: "Jopoto, eneko, se." ³⁵Jesus wotamo'po. ³⁶Irombo mo'karon Simosu wyka'san: "Eneko. Poto me typyna tywaije i'wa man." ³⁷Amykon wyka'san te: "Mo'ko enupynymbo tanutano'po i'wa man. Mo'ko Lasarus rombyry a'kotory taro te e'i'pa tywaije nan?"

³⁸Jesus worekama'po rapa. Moro atunendopo 'wa ito'po. Topu atory moro atunendopo me kynakon. Ipenary aputy me topu tyje kynakon. ³⁹Jesus wyka'po: "Moro ipenary aputy topu emimatoko." Irombo mo'ko iromby'po enautymbo Marta wyka'po I'wa: "Jopoto, tykore terapa man mo'ko akepy. Okupa'en kurita terapa moro iromby'po man." ⁴⁰Jesus wyka'po i'wa: " 'Tamusi amyikary jako o'wa, poto me Tamusi wairy menetake' yka'pa we'i o'wa?" ⁴¹Moro ipenary aputy topu emima'po i'waine. Irombo kawonaka

Jesus wo'poty'po. Ika'po: "Papa, ajety sawongaje moro y'wa awepanama'po poko. ⁴²Penaro terapa moro y'wa awepanamary suku'sa. Mo'karon o'po'tonon kari'na upu'san me te moro wara wykaje. Iwara ro moro o'wa yjemoky'po amyikata'ton." ⁴³Moro wara tyka'po wyino, iko'ta'po imero: "Lasarus, epa'kako." ⁴⁴Irombo mo'ko iromby'po wepa'ka'po. Ainary, ipupuru tyjasimembo'se kynakon kamisa ke. Tu'mytyne enapa kynakon. Irombo Jesus wyka'po mo'karon kari'na 'wa: "Ikarangatoko, nyto'se me."

Jesus apyiry 'se mo'karon Simosu wairy

⁴⁵Pyime mo'karon Maria ene opy'san Simosu 'wa Jesus amyika'po, moro inikapy'po oty ene'po mero ty'waine. ⁴⁶Amykon wyto'san te mo'karon Farise 'wa. Moro Jesus nikapy'po oty ekarity'po i'waine.

⁴⁷Irombo mero mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon wota'nanopy'san mo'karon Farise maro. Ase'wa ika'san: "O'to ko kytaita'ton? Pyime kapu wyinonokon otykon enepojan irombo mo'ko wokury. ⁴⁸Ipoko e'i'pa ka'taine, pa'poro kari'na kynamyikata'ton. Irombo mo'karon Rome ponokon kynota'ton moro kywaito'kon pono Tamusi auty tororoka, mo'karon ka'sakarykon Simosu uta'ka enapa." ⁴⁹Irombo o'win amy a'sakarykon, Kajafas, mo'ko moro siriko ta mo'karon Tamusi pokonokon jopotory me kynakon inoro wyka'po i'waine: "Onumengapo'pa mandon. ⁵⁰Anukuty'pa mandon mo'karon ero ponokon kari'na upu'po me o'win kari'na rombyry wairy iru'pa o'wanokon me. Iwara ro pa'poro mo'karon ka'sakarykon Simosu utapy'pa kynaita'ton." ⁵¹Tuwano me kapyn moro wara taurana man. Moro siriko tano Tamusi pokonokon jopotory me te moro wara moro Tamusi auran tuku'po i'wa man. Mo'karon Simosu 'wano me Jesus rombyry man takari'se i'wa man, ⁵²mo'karon Simosu 'wano me roten kapyn, mo'karon ataripapy'san Tamusi y'makon a'nano'to'me enapa te i'wa. ⁵³Morombo wyino ro iwory man poko iworupato'kon kynakon.

⁵⁴Iro ke ro tone me noro kapyn Jesus wytopo'topo kynakon mo'karon Simosu ra'na. Iwomima'po te moro iponomyn wo'i esi'wonaka, moro Efraim tatynen aitopo 'wa. Moro po ro iwe'i'po mo'karon tynemeparykon maro.

11:45-57 Mateus 26:1-5, Markus 14:1-2, Lukas 22:1-2

⁵⁵Mo'karon Simosu 'wa mo'ko eratonomapotopombo onory ewa'mary tyse waty kynakon. Pyime kari'na wonuku'san tywaito'kon wyino Jerusalem 'wa, mo'ko eratonomapotopombo onory ewa'mary uwaporo Tamusi 'wano me tywekorokato'ko'me. ⁵⁶Irombo Jesus upijatokon. Moro Tamusi auty ta tywota'nanopy'san po ase'wa kyngatokon: “One wara ko monumengaton? Opy'pa kynaitan ero oty ewa'mary 'wa, aine?” ⁵⁷Mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon, mo'karon Farise enapa tyka kynatokon, mo'ko oje Jesus wairy uku'nen wo'to'me ty'waine ekari'se, mo'ko Jesus apyito'me ty'waine.

Jesus poporory karapa ke

12 ¹O'win-to'ima kurita noro mo'ko eratonomapotopombo onory ewa'mary tundry a'ta, Jesus wyto'po moro Betania 'wa. Moro Betania po ro mo'ko iromby'san wyino inawonga'po Lasarus kynemanjakon. ²Moro po ro mo'ko Jesus ereparry man kapy'po i'waine. Mo'ko Marta arepa ekanen me kynakon. Mo'ko Lasarus mo'karon Jesus maro endametonon ekosa kynakon.

³Maria 'wa o'win tukuwari'membo nardus katy ke 'ne ro tapenen karapa anumy'po. Moro karapa ke ro morokon Jesus pupuru poporo'san i'wa. Irombo tunsety ke morokon ipupuru y'koka'po i'wa. Moro auto y'namoro'po moro karapa popory 'wa. ⁴Irombo o'win amy inemepary, Judas Iskariot, mo'ko ekaramanen man wyka'po: ⁵“O'tono'me ko moro karapa ekarama'pa tywaije nan atone'pu-kari'na amu'nymbo pyrata poko, moro epe'po yto'me mo'karon ipyrata'non 'wa?” ⁶Mo'karon ipyrata'non poko tywesykary ke kapyn te moro wara ika'po, amy manaman me tywairy ke te. Ekosa moro pyrata je'ny kynakon. Iwyino ro pyrata pinatopo i'wa kynakon. ⁷Jesus wyka'po: “Ipoko kyte'i. Oro nikura'man moro yjunendopo kurita 'wano man me. ⁸Mo'karon ipyrata'non kynaijaton roten ajekosaine. Awu te e'i'pa roten waitake ajekosaine.”

Lasarus wory 'se mo'karon Simosu wairy

⁹Pyime Simosu 'wa Betania po Jesus wairy ukuty'po. Irombo iwopy'san, mo'ko Jesus upu'po me roten kapyn, mo'ko iromby'san

wyino inawonga'po Lasarus eneto'me enapa te ty'waine.

¹⁰Mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon worupa'san mo'ko Lasarus wory man poko enapa. ¹¹Pyime irombo Simosu iwyinoine kyny'satokon. Jesus amyikatokon terapa.

Jerusalem taka Jesus wo'myry

¹²Irombo koro'po moro Jerusalem 'wa Jesus wopyry man eta'po wyino ty'waine, mo'karon eratonomapotopombo onory ewa'ma opy'san kari'na apyimy 'wa ¹³wasai ary y'koto'san. Jerusalem wyino iwepa'ka'san Jesus epoje. Iko'ta'san: “Hosana! Mo'ko Tamusi ety ta o'toto, mo'ko Israel pajanyombo Jopotory nainen pa'poro kurano maro.” ¹⁴Jesus 'wa amy parito'membo epory'po. Mo'ko tu'po ro iwotandy'mo'po, imero'po wara ro:

¹⁵Tanarike kytaiton, Sion ponokon. Mo'ko Ajopotorykon kyno'san amy parito'membo tu'po.

¹⁶Koromo 'ne moro anukuty'pa mo'karon inemeparykon kynatokon. Kapu taka Jesus awonga'po wyino te iwetuwaro'ma'san moro ipoko tymero oty wairy wara ro kari'na 'wa yry'po poko. ¹⁷Mo'ko Jesus 'wa unendopo wyino mo'ko Lasarus ko'ma'po, moro i'wa iromby'san wyino awonga'po ekari'satokon mo'karon moro jako ekosa ei'san. ¹⁸Moro i'wa moro kapu wyinono oty enepo'po eta'po ke ro ty'waine, mo'karon kari'na apyimy wyto'po epoje. ¹⁹Irombo mo'karon Farise wyka'san ase'wa: “Menejaton? O'to paio kywairykon kysupijaton! Pa'poro kari'na kyny'san iwenap'o ta.”

Jesus 'wa tyrombyry ekarityry

²⁰Amykon Griek enapa Jerusalem 'wa tywonu'se kynatokon Tamusi ety awonga mo'ko eratonomapotopombo onory ewa'matopo 'wa. ²¹Mo'karon wopy'san ro mo'ko Galilea tano Betsaida pono Filipus 'wa. Iwoturupo'san i'wa: “Jopoto, Jesus enery 'se na'na man.” ²²Filipus wyto'po Andreas 'wa ekari'se. Irombo Andreas wyto'po Filipus maro Jesus 'wa ekari'se.

²³Jesus wyka'po eju'to'ko'me: “Mo'ko kari'na ymuru awongatopo jururu nitundai. ²⁴Ita'ro pore, nono tu'ponaka oma'pa, iromby'pa

12:12-19 Mateus 21:1-11, Markus 11:1-11, Lukas 19:28-40 **12:13** Ware 118:25-26
12:15 Zacharia 9:9

enapa moro itupu epyry'po we'i'poto, tywe'i'po po roten man. Iromby'poto te, tapeke imero kynaijan. ²⁵Mo'ko tamamyry pynanen kynuta'katan. Mo'ko ero nono tu'po tamamyry jenono'nen te kynikura'matan i'matypyn me. ²⁶Ypyitory me amy a'ta, ywena'po ta iwopyry man. Moro ywaitopo po ro mo'ko ypyitory enapa kynaitan. Ypyitory me amy a'ta, ety awongatan mo'ko jumynano.

²⁷“Erome yтуру'po atandy'mo'pa man. O'to ko wykatan? ‘Papa, ero ijururu 'wa kuwaporimakapoko.’? Ero 'wano ero ijururu ta tywo'se wa. ²⁸Papa, ajety awongapoko.” Irombo kapu wyino amy auranano wota'po: “Sawongapoi terapa. Sawongapotake rapa te.” ²⁹Eta'po mero ty'waine, mo'karon ekosa aitonon kari'na 'wa konomeru mory me ekarity'po. Amykonymbo wyka'san te: “Amy kapu tano apojonano nauranai i'wa.” ³⁰Jesus wyka'po te: “Yjupu'po me kapyn moro auranano nauranai, ajupu'san me te. ³¹Erome ero nono poko a'wembono auranano ytopo jururu nitundai. Erome kurandonaka ero nono jopotory ematopo jururu nitundai. ³²Ero nono wyino yjawonga'po mero, pa'poro kari'na sityngata'ton y'wa.” ³³Moro one wara tyrombyry man poko moro wara aurana'po.

³⁴Irombo mo'karon kari'na apyimy wyka'po i'wa: “Mo'ko Mesias wairy man roten ekari'san na'na 'wa moro omenano kareтары. One wara ko iro ke mo'ko kari'na ymuru awongary man mekari'san? Noky ko mo'ko kari'na ymuru nan?” ³⁵Jesus wyka'po i'waine: “Akore'pe noro waty moro aweinano ajekosaine kynaitan. Itopo'toko, ajekosaine moro aweinano a'ta ro'kon, aporomu'ka'paine moro ewa'rummy waito'me. Mo'ko ewa'rummy ta ytopo'toto oja tytory anukuty'pa man. ³⁶Ajekosaine moro aweinano a'ta ro'kon, moro aweinano amyikatoko. Iwara ro aweinano y'makon me maita'ton.” Moro wara tyka'po mero, Jesus wyto'po. Iwyinoine iwotunemy'po.

Jesus amyikary poko onumengano

³⁷O'toro 'ko waty kapu wyinonokon otykon enepo'san se'me i'wa tombataine, anamyika'pa kynatokon. ³⁸Iwara ro ero mo'ko Tamusi auran uku'ponenymbo Jesaja wykatopombo wo'kapy'po:

12:25 Mateus 10:39, 16:25, Markus 8:35, Lukas 9:24, 17:33

12:34 Ware 110:4, Jesaja 9:7, Ezechiël 37:25, Daniel 7:14

12:38 Jesaja 53:1 (LXX)

Jopoto, noky ko moro na'na netapo'po amyikai? Noky 'wa ko moro Tamusi ainary nasenepoi?

³⁹Amyikary upi'po i'waine ero wara mo'ko Jesaja wyka'po ke enapa:

⁴⁰Tanupu'to i'wa mandon. Ituru'san tyja'naka i'wa man. Otymbo ro anene'pa kynaita'ton. Ituru'san otymbo ro anukuty'pa kynaitan. Atu'ma'pa paio kynaita'ton. Iwara anikura'ma'paine waitake.

⁴¹Moro wara Jesaja tyka tywaije man, moro Jesus kuranory ene'po ke ty'wa. Mo'ko poko ro taurana tywaije man. ⁴²Ise'me pyime Simosu jopotorykon 'wa amyika'po. Mo'karon Farise nendojatokon te. Iro ke ro moro ty'waine Jesus amyikary uku'pory 'se'pa kynatokon. Ka'pa rapa Simosu wota'nano'to'kon auto wyino imomarykon. ⁴³Kari'na 'wa totykon awongary irombo apokupeine 'ne ka'tu rapa kynakon moro Tamusi 'wa totykon awongary ko'po.

⁴⁴Irombo mo'ja Jesus wyka'po: "Mo'ko yjamyikanen awu yjamyika'pa man. Mo'ko yjemo'nenymbo amyikanon te. ⁴⁵Mo'ko yjenenen mo'ko yjemo'nenymbo enekan. ⁴⁶Awu aweinano me ero nono tu'ponaka tywo'se wa. Iwara pa'poro yjamyikanen ewa'rumy ta e'i'pa kynaitan. ⁴⁷Amy 'wa yjauran eta'poto, irombo anapo'i'pa a'ta, awu a'wembono auranano anyry'pa waitake ipoko. Ero nono poko a'wembono auranano yje kapyn tywo'se wa, ero nono aijoma te. ⁴⁸Mo'ko yjurumenanen 'wano me, mo'ko yjauran anapo'ipyn 'wano me amy a'wembono auranano ynen jopoto terapa man. Moro yjauranyombo a'wembono auranano ytan ipoko moro irombo ro kurita. ⁴⁹Aseke awu aurana'pa wa. Mo'ko yjemo'nenymbo jumynano 'wa te o'to ywykary man takari'se man. ⁵⁰Moro ikatopombo wairy suku'sa i'matypyn amano me. Moro y'wa mo'ko jumynano wyka'po wara ro pa'poro morokon ywykato'kon man."

Jesus 'wa tynemeparykon pupuru ku'mityry

13 ¹Mo'ko eratonomapotopombo onory ewa'mary wopyry uwaporo tuku'se terapa Jesus 'wa kynakon moro nono wyino mo'ko jumynano 'wa tywomimatopo jururu tunda'po. Iro ke

ro mo'karon ero nono tu'po tywyinonokon tynipynarykon pynary enepory 'se imero kynakon.

²Endameno kynakon. Moro jako mo'ko Simon Iskariot ymuru Judas turu'po taka mo'ko ewa'rumy tamuru 'wa moro Jesus ekaramato'man onumengano tyje terapa kynakon. ³Mo'ko jumynano 'wa tainaka pa'poro oty yry'po, moro Tamusi wyino tywopy'po, moro Tamusi 'wa tytory man enapa uku'sakon mo'ko Jesus. ⁴Irombo moro endameno wyino awomy'po. Moro itu'pono tywo'my so'ka'po i'wa. Amy kamisa ke iwoku'my'po. ⁵Irombo amy parapi taka tuna yry'po mero ty'wa, mo'karon tynemeparykon pupuru ku'mityry a'mo'po i'wa. Morokon ipupurukon y'kokakon moro tywoku'mytopo kamisa ke.

⁶Irombo Simon Petrus 'wa itunda'po. Mo'ko wyka'po I'wa: "Jopoto, amoro ypupuru miku'mi'tan?" ⁷Jesus wyka'po eju'to'me: "Moro o'to ywairy anukuty'pa mana erome. Aire te muku'take." ⁸Petrus wyka'po I'wa: "Ypupuru aniku'mity'pa te maitake." Jesus wyka'po te eju'to'me: "Aku'mity'pa yja'ta, ywyinono kapyn amoro mana." ⁹Irombo Petrus wyka'po I'wa: "Jopoto, ypupuru roten kapyn, yjainary enapa te, yjupu'po enapa iku'mi'ko." ¹⁰Jesus wyka'po i'wa: "Mo'ko ekupi'po tykoroka imero man. Typupuru ku'mityry roten i'wa man. Amyjaron enapa tykoroka mandon. Pa'poro 'ne kapyn te." ¹¹Noky 'wa takaramary man uku'sakon irombo. Iro ke ro ika'po: "Pa'poro 'ne kapyn tykoroka mandon."

¹²Morokon ipupurukon ku'mity'ma'san mero ty'wa, moro itu'pono tywo'my e'moky'po rapa i'wa. Irombo iwendame'po rapa. Ika'po i'waine: "O'to ywe'i'po muku'saton?" ¹³Ameapanen me, Jopoto me enapa kajatojaton. Iporo ro moro wara kajatojaton. Inoro ro irombo awu wa. ¹⁴Awu morokon apupurukon siku'mityi Ajopotorykon me, Ajemepanamon me enapa. Iro ke ro o'waine enapa ase'wa apupurukon ku'mityry man. ¹⁵Oty senepoi o'waine. Moro o'to ywe'i'po wara ro awairykon enapa man. ¹⁶Ita'ro pore, amy pyitonano mo'ko tyjopotory ko'po e'i'pa man. Amy apojoma'po enapa mo'ko tapojomanenymbo ko'po e'i'pa man. ¹⁷Sara'me 'ne janon maita'ton, moro ukutyry jako o'waine, iwara enapa awairykon jako.

18“Pa'poro 'ne kapyn apokoine moro wara wykaje. Moro y'wa no'kan apo'i'san suku'sa. Iporo te ero imero'po wairy man:
 “Mo'ko ymaro endametoto kynotu'manon ywyino.”

19“Erome ro sekari'sa terapa o'waine, moro iwo'kapyry uwaporo. Iwara ro iwo'kapyry jako mamykata'ton inoro me ro ywairy.
 20Ita'ro pore, mo'ko amy ynemoky'po ewa'manen yjewa'manon. Mo'ko yjewa'manen te mo'ko yjemo'nenymbo ewa'manon.”

Jesus 'wa takaramary man ekarityry

21Moro wara tyka'po mero kata'mato Jesus we'i'po. Ero wara oty amyikapo'po: “Ita'ro pore, o'win amy aja'sakarykon yjekaramatan.”
 22Mo'karon inemeparykon wo'poty'san asembata. Noky 'wa ikary anukuty'pa kynatokon. 23O'win amy inemepary, mo'ko poto me inipynary, aporito kynakon. 24Mo'ko 'wa ro tupu'po ke Simon Petrus wyka'po, iwoturupoto'me noky 'wa ikary poko. 25Mo'ko wotu'ma'po ro Jesus 'wa. Ika'po I'wa: “Jopoto, noky 'wa ko mykanon?” 26Jesus wyka'po eju'to'me: “Mo'ko yna'pi'po perere punu'po sytake i'wa inoro, inoro ro mo'ko man.” Irombo amy perere punu'po a'pi'po i'wa. Yry'po i'wa mo'ko Simon Iskariot ymuru Judas 'wa. 27Judas 'wa perere punu'po apo'i'po mero, mo'ko Satan wo'my'po ija'mun taka. Jesus wyka'po i'wa: “Moro anikapyry sanory ika'ta terapa.” 28Amy pairo endametoto oty 'wa ikary anukuty'pa kynakon. 29Judas ekosa moro pyrata je'ny wairy ke, amykonymbro ero wara Jesus wykary ekano'satokon: “Mo'ko eratonomapotopombo onory ewa'mato'me kynisanorykon otykon epeka'tango.” Ero wara ikary ekano'satokon enapa: “Mo'karon ipyrata'non 'wa pyrata amy ytango.” 30Moro perere punu'po apo'i'po mero ty'wa, Judas wepa'ka'po. Tyko'manje terapa moro jako kynakon.

Jesus 'wa tynemeparykon ururu

31Mo'ko Judas wepa'ka'po mero, Jesus wyka'po: “Erome mo'ko kari'na ymuru kuranory kynonepojan. Irombo ita mo'ko Tamusi kuranory kynonepojan. 32Ita mo'ko Tamusi kuranory wonepo'poto,

13:18 Ware 41:9 13:20 Mateus 10:40, Markus 9:37, Lukas 9:48, 10:16
 13:21-30 Mateus 26:20-25, Markus 14:17-21, Lukas 22:21-23

tyta enapa mo'ko Tamusi ikuranory enepotan. O'win wytory kynepotan. ³³Y'makon, akore'pe noro e'i'pa waitake ajekosaine. Kupita'ton. Mo'karon Simosu 'wa ywyka'po wara enapa erome wykaje o'waine: 'Ywytotopo 'wa awopyrykon mupijaton amyjaron.'

³⁴"Asery me wykaje o'waine: Ase'wa awaipynarykon man. Moro y'wa apyna'san wara ro awaipynarykon man. ³⁵Ara'naine aipynano a'ta, ynemeparykon me awairykon uku'ta'ton pa'poro kari'na."

Jesus 'wa Petrus erupary

³⁶Irombo Simon Petrus wyka'po I'wa: "Jopoto, oja ko my'tan?" Jesus wyka'po eju'to'me: "Moro ywytotopo 'wa erome ywena'po ta awopyry mupija. Aire te moro 'wa ywena'po ta mo'take."

³⁷Petrus wyka'po I'wa: "Jopoto, o'tono'me ko erome awena'po ta ywopyry supijan? Yjemamyry paio sytake ajupu'po me." ³⁸Jesus wyka'po eju'to'me: "Ajemamyry paio my'tan yjupu'po me? Ita'ro pore, korotoko ko'tary uwaporo, oruwamboto yjukuty'pa awairy mekari'take."

Mo'ko jumynano auty

14 ¹"Kata'mato kytaiton. Tamusi amyikatoko. Kamyikatoko enapa. ²Mo'ko yjummy auty ta pyime aitopo man. Moro wara e'i'pa a'ta irombo sekarityryine o'waine. Awaito'kon man kura'ma wy'sa. ³Ikura'ma'san mero wo'take rapa ajaijeine. Iwara ro moro ywaitopo po amyjaron enapa maita'ton. ⁴Moro ywytotopo emary muku'saton."

⁵Tomas wyka'po I'wa: "Jopoto, moro awytotopo anukuty'pa na'na man. One wara ko moro oma ukutyry taro na'na nan?"

⁶Irombo Jesus wyka'po i'wa: "Awu, moro oma, moro iporo aino, moro amano awu wa. Ypato roten mo'ko jumynano 'wa tytundary taro kari'na man. ⁷Yjukutyry jako o'waine, mo'ko yjummy enapa muku'ta'ton. Erombo poro muku'ta'ton. Tone o'waine man."

⁸Filipus wyka'po I'wa: "Jopoto, mo'ko jumynano enepoko na'na 'wa. Moro iporo terapa na'na 'wa kynaitan." ⁹Jesus wyka'po i'wa: "Filipus, akore'pe terapa ajekosaine ywairy se'me yjukuty'pa noro man? Mo'ko yjenenenymbo 'wa mo'ko jumynano tone man. One

13:33 Johanes 7:34 **13:34** Johanes 15:12,17, 1 Johanes 3:23, 2 Johanes 5
13:36-38 Mateus 26:31-35, Markus 14:27-31, Lukas 22:31-34

wara iro ke mykanon: 'Mo'ko jumynano enepoko na'na 'wa.'?

¹⁰Mo'ko jumynano ta ywairy, moro yta mo'ko jumynano wairy enapa anamyika'pa man? Morokon o'waine ywykato'kon otykon, aseke yjauran kapyn morokon man. Mo'ko yta aitoto jumynano te morokon tamamingon ka'san. ¹¹Mo'ko jumynano ta ywairy, moro yta mo'ko jumynano wairy enapa amyikatoko yjauran poko. Moro wara anamyika'pa aja'taine, morokon ynikapy'san amaminano poko roten amyikatoko.

¹²"Ita'ro pore, mo'ko yjamyikanen morokon ynikapyry amaminano ka'tan aseke enapa. Potonon 'ne ka'tu rapa otykon ka'tan. Awu irombo mo'ko jumynano 'wa wy'sa. ¹³Morokon yjety ta awoturupoto'kon sika'take. Iwara ro mo'ko jumynano kuranory kynonepotan mo'ko ymunano ta. ¹⁴Morokon y'wa awoturupoto'kon sika'take awu."

Mo'ko kari'na epano'nen emokiry

¹⁵"Ypynary jako o'waine, morokon ywykato'kon mapyita'ton. ¹⁶Awu mo'ko jumynano 'wa waturupotake. Irombo ajepano'namon me amy terapa ytan o'waine, mo'ja ro ajekosaine iwaito'me. ¹⁷Mo'ko iporono oty eneponen a'kanano mo'ko man. Apyiry upijan ero nono, anene'pa tywairy ke, anukuty'pa tywairy ke enapa. Amyjaron te muku'saton, ajekosaine iwairy ke, otaine iwairy man ke enapa.

¹⁸"Asaka'pa ano'paine wa. Wo'take rapa o'waine. ¹⁹Ko'i terapa yjeneke'tan ero nono. Amyjaron te kaneta'ton. Nuro irombo awu wa. Amyjaron enapa mo'ja ro nuro maita'ton. ²⁰Moro kurita muku'ta'ton mo'ko yjummy ta ywairy, moro yta awairykon, moro otaine ywairy enapa. ²¹Mo'ko ywykato'konymbo uku'nenymbo, apyynamonymbo enapa ypynanen me man. Mo'ko ypynanen pynatan mo'ko yjummy. Awu enapa sipynatake. Wonepotake i'wa."

²²"Mo'ko Judas, mo'ko Iskariot kapyn te, wyka'po I'wa: "Jopoto, o'tono'me ko na'na 'wa monepotan, ero nono 'wa kapyn te?" ²³Jesus wyka'po eju'to'me: "Mo'ko ypynanen moro yjauran apyitan. Mo'ko yjummy kynipynatan. I'wa kyny'tan na'na. Ekosa kynemandan na'na. ²⁴Mo'ko ypynapyn moro yjauran anapo'i'pa man. Moro anetarykon auranano, yjauran kapyn moro man. Mo'ko yjemo'nenymbo jumynano auran te moro man.

²⁵"Moro wara wykaje o'waine, ajekosaine noro yja'ta. ²⁶Mo'ko kari'na epano'nen te, mo'ko Tamusi a'kary, mo'ko yjety ta mo'ko

jumynano kynemo'tan inoro ajemepata'ton pa'poro oty poko. Pa'poro morokon ywykato'konymbo otykon poko atuwaro'mata'ton rapa.

²⁷“Sara'me amano sinoja ajekosaine. Moro yjekosano sara'me aino syja o'waine. Ero nono 'wa yry wara anyry'pa o'waine wa awu. Kytesykaton. Kytety'katon. ²⁸Ero wara ywykary tota o'waine man: ‘Wy'sa. Wo'take rapa te o'waine.’ Ypynary jako rypo o'waine, tawa'pore maitory mo'ko jumynano 'wa ywytory poko. Mo'ko jumynano irombo poto me man yko'po. ²⁹Erome ro sekarityi terapa o'waine, moro iwo'kapyry uwaporo. Iwara ro iwo'kapyry jako mamykata'ton. ³⁰Pyime noro ajerupa'paine waitake. Ero nono jopotory irombo kyno'san terapa. O'to te yjyry upijan. ³¹Ero nono 'wa te moro y'wa mo'ko jumynano pynary ukutyry man. Mo'ko jumynano wykato'konymbo wara ro y'wa oty kapyry ukutyry enapa man ero nono 'wa. Ajawondoko. Ka'makon ero wyino.”

Moro winu me tykapymy wonatopo 'ne ro

15 ¹“Moro winu me tykapymy wonatopo 'ne ro awu wa. Mo'ko yjummy, mo'ko maina aporemy mo'ko man. ²Pa'poro epetapyn yporiry y'kotojan. Pa'poro apetatoto yporiry korokanon, epetato'me 'ne ka'tu rapa. ³Amyjaron tykoroka terapa mandon moro o'waine ywykato'konymbo auranano 'wa. ⁴Yta aitoko, otaine ywairy wara. Moro porinano aseke tapetary upijan, moro winu me tykapymy wonatopo epy poko e'i'pa ta'ta. Moro wara amyjaron enapa ajepetarykon mupita'ton, yta e'i'pa aja'taine. ⁵Moro winu me tykapymy wonatopo awu wa. Morokon porinano amyjaron mandon. Mo'ko yta aitoto, mo'ko ita wa inoro pyime kynepetanon. Ypyndo irombo o'to paio awairykon mupijaton. ⁶Mo'ko yta e'i'pa aitoto emata'ton, moro wonatopo pori'po emary wara. Irombo kynajutanon. Moropangonymbo a'nano'saton. Wa'to taka kynematon. Irombo kynikoro'san. ⁷Yta aja'taine, otaine enapa morokon yjauranyombo a'ta, pa'poro anisanorykon poko aturupotoko. Irombo mapyita'ton. ⁸Moro pyime ajepetarykon, moro ynemeparykon me awairykon enapa mo'ko yjummy kuranory enepojan.

⁹“Mo'ko yjummy 'wa ypymary wara enapa awu kypynaton. Moro ypyyny ta ro aitoko. ¹⁰Morokon ywykato'konymbo apyiry jako o'waine, moro ypyyny ta roten maita'ton. Iwara enapa mo'ko yjummy wykato'konymbo sapyija. Iwara ro moro ipyny ta roten wa.

11 “Moro wara wykaje o'waine, otaine moro yjewa'pory waito'me, atamonopy'pa moro ajewa'porykon waito'me.

12 “Ero wara wykaje o'waine: Ase'wa aipynatoko, moro y'wa apyna'san wara enapa. 13 Moro a'sakanano upu'po me romo'no ko'pono aipynano waty man. 14 Yja'sakarykon me mandon, morokon ywykato'kon kapyry jako o'waine. 15 Pyitonano me noro rapa ajejato'paine wa. Mo'ko pyitonano irombo mo'ko tyjopotory nikapyry oty anukuty'pa man. Amyjaron te, yja'sakarykon me 'ne ro mandon. Pa'poro mo'ko yjummy wyino yneta'san otykon irombo suku'poi o'waine. 16 O'waine kapyn tapyije wa. Y'wa te tapyije mandon. Y'wa ro tapojoma mandon apeta awytoto'ko'me, morokon ajeperykon waito'me roten enapa. Irombo pa'poro yjety ta ty'wa awoturupoto'kon ytan mo'ko jumynano o'waine. 17 Ero wara wykaje o'waine: Ase'wa aipynatoko.”

Ero nono 'wa Jesus jenonopyry

18 “Ero nono 'wa ajenonopyrykon jako, awu na'nen i'wa yjenonopy'po uku'toko. 19 Ero nono wyinonokon me awe'i'sanymboto, apynatory amy ty'wano oty pynary wara. Ero nono wyinonokon me kapyn awairykon ke te, ero nono wyino y'wa ajapo'i'san ke, ero nono ajenono'saton. 20 Onumengatoko rapa ero ywykatopombo poko: ‘Amy pyitonano mo'ko tyjopotory ko'po poto me e'i'pa man.’ Kari'na erekuru 'wa ywekena'pomboto, amyjaron enapa moro erekurukon awekenata'ton. Yjauranyombo apo'i'pomboto i'waine, ajaurangon apyita'ton enapa. 21 Moro wara te kari'na erekuru awekenata'ton yjety upu'po me. Mo'ko yjemo'nenymbo anukuty'pa irombo mandon.

22 “Opy'pa ywe'i'pomboto, anerupa'paine ywe'i'pomboto, u'tano'ma naitory. Erome te moro tyja'wanykonymbo pyi'me'tory upijaton. 23 Mo'ko yjenono'nen mo'ko yjummy jenono'san enapa. 24 Morokon kari'na nikapy'torykonymbo otykon anikapy'pa ira'naine ywe'i'pomboto, u'tano'ma naitory. Erome te morokon ynikapy'san otykon eneton. Ise'me te yjenono'saton. Mo'ko yjummy jenono'saton enapa. 25 Ero auranano, moro omenano kareтары ta tymero man iro wo'kapyry te kynakon:

15:12 Johanes 13:34, 15:17, 1 Johanes 3:23, 2 Johanes 5

15:20 Mateus 10:24, Lukas 6:40, Johanes 13:16 15:25 Ware 35:19, 69:4

“Typo roten yjenono'ton.”

26”Mo'ko yjummy ekosa yja'ta, mo'ko kari'na epano'nen, iporono oty eneponen a'kanano, mo'ko yjummy wyino kynosa inoro semo'take o'waine. Mo'ko ro oty amyikapotan ypoko. 27 Amyjaron enapa te oty mamyikapota'ton. Penaro terapa irombo yjekosa mandon.”

Omapoty'pa mo'karon Kristus wyinonokon wairy man

16 1”Morokon otykon sekarityi o'waine, omapoty'pa awaito'ko'me. 2Morokon tywota'nano'to'kon auto wyino amomata'ton. Amy kurita pa'poro mo'karon awonamon kari'na Tamusi ety awongatopo amaminano kapyry ekano'ta'ton pairo ty'waine. 3Moro wara kynaita'ton, mo'ko jumynano anukuty'pa, yjukuty'pa enapa tywairykon ke. 4Morokon otykon te sekarityi o'waine, moro ipokoine yjaurana'po poko awetuwaro'mato'ko'me rapa moro iwo'kapyrykon mero. Uwapo morokon otykon poko auranapa we'i, ajekosaine ywairy ke.”

Mo'ko kari'na epano'nen emamin

5”Erome te wy'sa mo'ko yjemo'nenymbo 'wa. Aturupo'pa pairo te mandon moro oja ywytory poko. 6Morokon otykon ekarity'po ke y'wa, suku'sa morokon aturu'san a'no'ka'san kata'mato aino 'wa. 7Iporo te wykaje o'waine: Moro ywytory o'wanokon me iru'pa man. Ito'pa yja'ta irombo mo'ko kari'na epano'nen opy'pa o'waine kynaitan. Ywyto'po mero te semo'take o'waine. 8Tywopy'po mero oty me yja'wan me aino wairy, oty me tamambore aino wairy, oty me a'wembono auranano yry wairy enepotan ero nono 'wa. 9Yja'wan me aino enepotan moro yjamyika'pa iwairykon ke. 10Tamambore aino enepotan moro jumynano 'wa ywytory ke, moro yjene'pa noro awairykon ke enapa. 11A'wembono auranano yry enepotan mo'ko nono jopotory poko a'wembono auranano yry'po ke.

12”Pyime noro otykon ekarityry y'wa man o'waine. Apyiry te mupijaton erome. 13Tywopy'poto te mo'ko iporono oty eneponen a'kanano pa'poro iporono oty enepotan o'waine. Aseke tauran anekarity'pa kynaitan. Morokon tyneta'san otykon ekari'tan te. Morokon o'tonon otykon ekarotan o'waine. 14Mo'ko ro yjety

awongatan. Pa'poro o'waine tynekarory man apyitan irombo ywyino. ¹⁵Pa'poro mo'ko jumynano ekosanokon otykon, yjotyrykon morokon man. Iro ke ro wykai o'waine: 'Pa'poro o'waine tynekarory man apyijan ywyino.' ”

Je'tunano we'petakamary awa'ponano me

¹⁶“Ko'i terapa kaneke'ta'ton. Irombo mero ko'i terapa kaneta'ton rapa.” ¹⁷Irombo amykon inemeparykon wyka'san ase'wa: “O'to ika'po ko ero nan: ‘Ko'i terapa kaneke'ta'ton. Irombo mero ko'i terapa kaneta'ton rapa.’? O'to ika'po ko rapa ero nan: ‘Wy'sa mo'ko jumynano 'wa.’?” ¹⁸Ika'san: “O'to tauro'po ko moro ‘ko'i terapa’ nan? O'to ikary anukuty'pa kytaton.”

¹⁹“Amy oty poko tywoturuporykon 'se iwairykon ukuty'po Jesus 'wa. Irombo ika'po i'waine: “Ase'wa morupaton moro ero wara ywyka'po poko: ‘Ko'i terapa kaneke'ta'ton. Irombo mero ko'i terapa kaneta'ton rapa.’? ²⁰Ita'ro pore, amyjaron turare maita'ton. Matamota'ton. Ero nono te tawa'pore kynaitan. O'waine je'tun pe oty kynaitan. Moro je'tunano te kyne'petakamatan awa'ponano me. ²¹Amy onematoto worryi je'tunano apojan, moro tywonematopo jururu tunda'po ke. Tywonema'po mero te moro je'tunano poko noro onumenga'pa man. Tawa'pore irombo man moro ty'wa ero nono tu'ponaka amy kari'na yry'po poko. ²²Iwara enapa erome oty je'tun pe o'waine man. Moro y'wa ajenerykon jako rapa te tawa'pore moro aturu'san kynaitan. Irombo amy paio moro ajewa'porykon anipina'pa kynaitan.

²³“Moro jako amy paio oty poko y'wa aturupo'pa maita'ton. Ita'ro pore, amy oty poko yjety ta mo'ko jumynano 'wa awoturupo'sando, kynyntan o'waine. ²⁴Erome noro yjety ta oty poko aturupo'pa mandon. Aturupotoko. Irombo mapyita'ton. Iwara ro atamonopy'pa moro ajewa'porykon kynaitan.”

Jesus 'wa ero nono y'mondory

²⁵“Amy waretatoto wara morokon otykon sekarityi o'waine. Amy jako te waretatoto wara noro aurana'pa o'waine waitake. Tywotuku'se me te mo'ko jumynano poko oty sekari'take o'waine. ²⁶Moro kurita yjety ta oty poko maturupota'ton. Ajekatakaine mo'ko jumynano 'wa ywoturupory man anekarity'pa o'waine wa. ²⁷Mo'ko jumynano irombo aseke apynaton, moro o'waine ypyinary

ke, moro o'waine Tamusi wyino ywopy'po amyikary ke enapa. ²⁸Mo'ko jumynano wyino tywo'se wa ero nono tu'ponaka. Wy'sa rapa ero nono wyino mo'ko jumynano 'wa."

²⁹Mo'karon inemeparykon wyka'san i'wa: "Erome tywotuku'se me imero ajauranaje, waretatoto wara kapyn paio. ³⁰Erome moro o'wa pa'poro oty ukutyry uku'san na'na. O'wa kapyn oty poko kari'na woturupory man. Moro poko Tamusi wyino awopy'po amyikanon na'na." ³¹Jesus wyka'po eju'to'ko'me: "Erome te mamyikaton? ³²Kyno'san, tywo'se terapa man moro aseke ajautykon 'wa pa'poro awotaripa'to'kon jururu, moro o'waine o'win upu'po ynotopo jururu. O'win upu'po kapyn te wa. Mo'ko jumynano irombo ymaro man.

³³"Morokon sekarityi o'waine, yta sara'me aino epoto'me. Ero nono tu'po mata'karykaton. Aturu'san te apyitoko. Ero nono si'mondoi."

Tamusi 'wa Jesus auranary

17 ¹Moro wara tyka'po mero Jesus wo'poty'po kapu 'wa. Ika'po: "Papa, moro ijururu nitundai. Omuru ety awongako, omuru 'wa ajety awongato'me. ²Pa'poro kari'na irombo ainaka tyje o'wa man, pa'poro ty'wa anyry'san kari'na 'wa i'matypyn amano yto'me i'wa. ³Moro i'matypyn amano tauro'po 'kuru man moro kari'na 'wa ajukutyry, moro i'waine mo'ko o'win'kono iporono Tamusi ukutyry, moro i'waine mo'ko anemoky'po Jesus Kristus ukutyry enapa. ⁴Awu ajety sawongai ero nono tu'po, moro y'wa ika'to'me anyry'po amaminano kapy'mary ke. ⁵Papa, amoro moro awaitopo po yjety awongako, moro awaitopo po ero nono wairy uwaporo yjety awonga'po wara ro rapa.

⁶"Moro ajety sekaroi mo'karon ero nono wyino y'wa anyry'san kari'na 'wa. O'wanokon me terapa kynatokon. Irombo yjainaka tyje tywaije o'wa mandon. Moro ajauran tapyije i'waine man. ⁷Awyino pa'poro y'wa anyry'san otykon wairy uku'saton erome. ⁸Morokon y'wa anakari'po'san otykon sekarityi i'waine. Mo'karon ro kynapyisen. Iporo ro moro awyino ywopy'po wairy uku'saton. O'wa yjemoky'po amyikaton.

⁹"I'wanokon me o'wa waturupoja. Ero nono 'wano me kapyn waturupoja. Mo'karon y'wa anyry'san kari'na 'wano me te waturupoja. O'wanokon me irombo mo'karon mandon. ¹⁰Pa'poro y'wanokon

kari'na o'wanokon me mandon. Pa'poro o'wanokon kari'na y'wanokon me mandon. Mo'karon ta ro ykuranory man. ¹¹Ero nono tu'po noro e'i'pa waitake. Mo'karon te ero nono tu'po kynaita'ton. Awu wo'take o'wa. Kurano papa, moro y'wa anyry'po ajety ta unendoko, kywara enapa o'win iwaito'ko'me. ¹²Ekosaine yja'ta, sunenjatokon moro y'wa anyry'po ajety ta. Saijomatokon. Amy paio ynunemy'po utapy'pa ne'i, mo'ko uta'toto manombo rato. Moro imero'po wo'kapyry irombo ne'i. ¹³Erome te wo'take o'wa. Ero nono tu'po te erokon otykon sekari'sa, itaine atamonopy'pa moro ewa'porykon waito'me. ¹⁴Ajauranyombo synen i'waine. Ero nono kynijenono'saton, ywara enapa ero nono wyino kapyn iwairykon ke. ¹⁵Waturupoja o'wa ero nono wyino ipinato'ko'me kapyn, aijomato'ko'me te mo'ko yja'wan wyino. ¹⁶Ywara enapa ero nono wyino kapyn mandon. ¹⁷Ikuranondotoko moro iporono ta. Moro ajauran iporono me man. ¹⁸Ero nono tu'ponaka o'wa yjemoky'po wara awu enapa semo'saton wararo ero nono tu'po. ¹⁹Upu'san me ro wekuranondoja, mo'karon waito'me enapa moro iporono ta tykuranondo.

²⁰"I'wanokon me roten kapyn, mo'karon aurangon poko yjamyikanamon 'wano me enapa te waturupoja, ²¹o'win pa'poro iwaito'ko'me, kyta iwaito'ko'me enapa, papa, yta awairy wara, ota ywairy wara enapa. Irombo mero moro o'wa yjemoky'po amyikatan ero nono. ²²Moro y'wa anyry'po kurano syryi i'waine, kywara enapa o'win iwaito'ko'me, ²³awu itaine, amoro yta. Iwara oty anamonopy'pa o'win kynaita'ton. Iwara moro o'wa yjemoky'po uku'tan ero nono. Moro o'wa ypyna'po wara o'wa ipynarykon uku'tan enapa.

²⁴"Papa, mo'karon y'wa anyry'san kari'na wairy 'se wa moro oje ywaitopo po ro. Irombo mero moro y'wa anyry'po kurano eneta'ton. Typyna irombo o'wa tywaije wa ero nono wo'kapyry uwaporo. ²⁵Tamamboren papa, ero nono ajukuty'pa man. Awu te kuku'sa. Mo'karon te moro o'wa yjemoky'po uku'saton. ²⁶Moro ajety sekaroi i'waine. Mo'ja ro enapa sekarotake, moro o'wa ypynatopo aipynano waito'me itaine, ywaito'me enapa itaine."

Jesus apyiry

18 ¹Moro wara tyka'po wyino Jesus 'wa mo'karon tynemeparykon maro moro i'poriry Kidron pato'po. Moro

pato ro amy wonatopo paty maina kynakon. Moro taka ito'po mo'karon tynemeparykon maro.

²Mo'ko ekaramanen Judas enapa moro maina uku'sakon. Moro 'wa ro irombo Jesus mo'karon tynemeparykon arojakon o'kapyn. ³Moro 'wa ro Judas wyto'po amy warinu pokonokon apyimy maro, amykon Tamusi auty erangon, mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon 'wa, mo'karon Farise 'wa enapa tomo'se kynatokon inaron maro enapa. Turi, kororeta, o'woto'kon enapa ekosaine kynatokon. ⁴Jesus pa'poro morokon toponamon man otykon uku'sakon. Iwepa'ka'po. Ika'po mo'karon o'tonon 'wa: “Noky ko mupijaton?” ⁵Ika'san eju'to'me: “Mo'ko Nasaret pono Jesus.” Ika'po i'waine: “Inoro ro awu wa.” Mo'karon opy'san ekosa ro mo'ko ekaramanen Judas enapa kynakon. ⁶Moro “Inoro ro awu wa,” ika'po mero mo'karon kari'na wyto'san wena'po taka. Nono tu'ponaka iwo'papy'san.

⁷Jesus woturupo'po rapa i'waine: “Noky ko mupijaton?” Ika'san: “Mo'ko Nasaret pono Jesus.” ⁸Jesus wyka'po eju'to'ko'me: “Wykai terapa o'waine: inoro ro awu wa. Yjupiry jako o'waine, mojan yja'sakarykon aropotoko.” ⁹Iwara ero auranyombo wo'kapy'po: ‘Amy pairo y'wa anyry'po anuta'kapo'pa we'i.’

¹⁰Simon Petrus ekosa supara kynakon. Moro so'ka'po ro i'wa. Mo'ko Tamusi pokonokon jopotory pyitory panaka'po i'wa ike. Mo'ko pyitonano ety me kynakon Malkus. ¹¹Jesus wyka'po te Petrus 'wa: “Moro supara e'mo'ko rapa moro ije'ny taka. Moro y'wa mo'ko yjummy nyry'po sapera anenyry'pa ka'tu ywairy man mekano'san?”

¹²Mo'karon warinu pokonokon apyimy 'wa, mo'ko ijopotorykon 'wa, mo'karon Simosu nemoky'san Tamusi auty erangon 'wa Jesus apo'i'po. Apomy'po i'waine. ¹³Mo'ko Anas 'wa na'nen aro'po i'waine. Mo'ko ro mo'ko Kajafas y'metamuru me kynakon. Kajafas ro moro siriko Tamusi pokonokon jopotory me kynakon. ¹⁴Mo'ko ro enapa, mo'ko ero wara mo'karon Simosu jopotorykon urunenymbo mo'ko kynakon: “Kari'na upu'san me o'win kari'na rombyry iru'pa man.”

¹⁵Jesus wekena'po Simon Petrus 'wa amy enapa inemepary maro. Mo'ko inemepary ro mo'ko Tamusi pokonokon jopotory nukutyry

18:1-11 Mateus 26:47-56, Markus 14:43-50, Lukas 22:47-53

18:11 Mateus 26:39, Markus 14:36, Lukas 22:42 **18:14** Johanes 11:49,50

mo'ko kynakon. Jesus maro iwo'my'po mo'ko Tamusi pokonokon jopotory auty pyrorory taka. ¹⁶Petrus poropy'po te kurando moro pena po. Irombo mo'ko Tamusi pokonokon jopotory nukutyry Jesus nemepary wepa'ka'po. Mo'ko pena eran me aitoto worry erupa'po i'wa. Irombo Petrus a'myka'po i'wa. ¹⁷Mo'ko pena eran wyka'po ro Petrus 'wa: "Amoro enapa kapyn mo'ko wokury nemepary amy amoro man?" Petrus wyka'po te: "Uwa, amy kapyn awu wa." ¹⁸Ty'sanore iwairy ke, mo'karon pyitonano 'wa, mo'karon Tamusi auty erangon 'wa enapa wa'to'po tyka'mutano'po kynakon. Moro 'wa ro kynotasinano'pojatokon. Ekosaine ro Petrus enapa kynotasinano'pojakon.

¹⁹Mo'ko Tamusi pokonokon jopotory woturupo'po Jesus 'wa mo'karon inemeparykon poko, moro inyry omepano poko enapa. ²⁰Jesus wyka'po eju'to'me: "Kurando kari'na 'wa yjauranato. Semepatoine morokon iwota'nano'to'kon auto ta, moro Tamusi auty ta enapa. Morokon po ro pa'poro Simosu kynota'nano'saton. Amy pairo oty anekarity'pa maname waito. ²¹O'tono'me ko y'wa maturupoja oty poko? Mo'karon ynekarity'san otykon etanamonymbo 'wa tyre aturupoko. Mo'karon o'to ywyka'po uku'saton." ²²Moro wara ika'po mero, amy oranano 'wa ipasapaika'po. Ika'po: "Moro wara mo'ko Tamusi pokonokon jopotory meju'sa, hen?" ²³Jesus wyka'po eju'to'me: "Yja'wan me yjaurana'poto, ekari'ko one wara 'ne yja'wan me yjaurana'po. Iru'pa yjaurana'poto te, o'tono'me ko iro ke kywojan?" ²⁴Tapomy ro Anas 'wa Jesus emoky'po mo'ko Tamusi pokonokon jopotory Kajafas 'wa.

²⁵Simon Petrus te kynotasinano'pojakon noro moro wa'to 'wa. Irombo ika'san i'wa: "Amoro enapa kapyn amy inemepary amoro man?" Petrus wyka'po te: "Uwa, amy kapyn awu wa." ²⁶Irombo mo'ko Tamusi pokonokon jopotory pyitory amy, mo'ko Petrus nipanaka'po omory me kynakon inoro wyka'po: "Moro wonatopo paty maina ta kapyn konei imaro?" ²⁷Enapitary ekarity'po rapa te Petrus 'wa. Irombo mero o'win wytory amy korotoko ko'ta'po.

Jesus arory Pilatus po'ponaka ***\v***

²⁸Irombo Jesus aro'po i'waine mo'ko Kajafas wyino mo'ko Rome wyinono jopoto auty 'wa. Kokoro 'ne kynakon. Mo'karon Simosu

18:15-18 Mateus 26:69-70, Markus 14:66-68, Lukas 22:55-57

18:19-24 Mateus 26:59-66, Markus 14:55-64, Lukas 22:66-71

18:25-27 Mateus 26:71-75, Markus 14:69-72, Lukas 22:58-62

we'i'san te o'my'pa. Mo'ko eratonomapotopombo kapara'membo onory 'se tywairykon ke irombo tyweja'wangarykon 'se'pa kynatokon.

²⁹Irombo Pilatus wepa'ka'po i'waine. Ika'po: “Oty poko ko mo'se wokyry memendojaton?” ³⁰Ika'san eju'to'me: “Yja'wan oty ka'nen me e'i'pa a'ta, o'wa anekarama'pa na'na nairy.” ³¹Pilatus wyka'po i'waine: “Arotoko iro ke. Aseke moro ajemerykon kareтары wykary wara a'wembono auranano ytoko ipoko.” Mo'karon Simosu wyka'san te i'wa: “Amy paio kari'na wory kapyn man na'na 'wa.” ³²Iwara te moro Jesus auranymbo, moro i'wa one wara tyrombyry man ekarity'po wo'kapyry kynakon.

³³Irombo Pilatus wo'my'po rapa moro auto taka. Jesus ko'mapo'po i'wa. Ika'po I'wa: “Mo'karon Simosu Jopotory amoro man?” ³⁴Jesus wyka'po eju'to'me: “Aseke moro wara mykanon? Amykon te ka'tu ypoko ajerupaton?” ³⁵Pilatus wyka'po eju'to'me: “Amy Simosu 'kare awu wan. Aseke aja'sakarykon, mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon ajekaramaton y'wa. O'to ko me'i?” ³⁶Jesus wyka'po eju'to'me: “Ero nono wyino kapyn moro ynundymary man. Ero nono wyino moro ynundymary a'ta rypo, mo'karon ypytorykon no'mikatory moro Simosu 'wa yjekamary a'kototo'me. Ero wyino kapyn te moro ynundymary man.” ³⁷Pilatus wyka'po I'wa: “Jopoto kapyn 'kare amoro man.” Jesus wyka'po eju'to'me: “Aseke amoro jopoto me kakari'sa. Awu typa'kano'se wa, ero nono tu'ponaka tywo'se wa moro iporono auranano amyikapoto'me. Pa'poro mo'karon iporono auranano wyinonokon yjauran 'wa kynepanamaton.” ³⁸Pilatus wyka'po I'wa: “Oty ko moro iporono auranano nan?”

Moro wara tyka'po mero, Pilatus wepa'ka'po rapa mo'karon Simosu 'wa. Ika'po i'waine: “Amy paio oty anepory'pa we'i u'ta. ³⁹Ajemerykon wararo te moro yja'wangan kari'na aru'katopo wyino o'win amy kapory y'wa man mo'ko eratonomapotopombo onory ewa'mary jako. Oty 'se ko mandon? Mo'ko Simosu Jopotory sinondapotan?” ⁴⁰Iko'tapoty'san: “Mo'ko kapyn. Mo'ko Barabas te.” Mo'ko Barabas ro amy tokenen manaman mo'ko kynakon.

18:28-38 Mateus 27:1-2,11-14, Markus 15:1-5, Lukas 23:1-5

18:32 Johanes 3:14, 12:32

18:38-19:16 Mateus 27:15-31, Markus 15:6-20, Lukas 23:13-25

19 ¹Irombo mero Pilatus 'wa Jesus ypoky'mapo'po. ²Mo'karon warinu pokonokon 'wa amy sipatamu waton momy'po u'mariry me. Upu'po tu'ponaka yry'po i'waine. Amy tapenen tykujuren wo'mynano ke iwo'myndo'po i'waine. ³Irombo iwopy'san i'wa. Ika'san: "Na'na te kore awopy'po ewa'maje, Simosu Jopotory!" Ipasapaika'po i'waine.

⁴Pilatus wepa'ka'po rapa. Ika'po i'waine: "Sipa'kaje o'waine, muku'to'se me amy paio oty anepory'pa ywe'i'po u'ta." ⁵Jesus wepa'ka'po ro, moro sipatamu waton kapy'po u'mari ta, moro tykujuren wo'mynano ta enapa. Irombo Pilatus wyka'po i'waine: "Mo'se mo'ko wokryy."

⁶Ene'po mero ty'waine, mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon ko'tapoty'san mo'karon Tamusi auty erangon maro. Ika'san: "Ipokary man! Wakapu poko ipokary man!" Pilatus wyka'po i'waine: "Arotoko. Aseke ipokatoko. Awu irombo amy paio oty anepory'pa wa u'ta." ⁷Mo'karon Simosu wyka'san eju'to'me: "Omenano kareтары na'na ekosa man. Moro ro irombyry man ekari'san, Tamusi ymuru me iwotyry'po ke."

⁸Moro eta'po mero tanarike 'ne ka'tu rapa Pilatus we'i'po. ⁹Moro auto taka rapa iwo'my'po. Irombo Jesus 'wa iwoturupo'po: "Ojeno ko amoro man?" Anejuku'pa te Jesus we'i'po. ¹⁰Pilatus wyka'po I'wa: "Yjerupary 'se'pa man? Yjaina anondapory wairy, apokapory wairy enapa anukuty'pa man?" ¹¹Jesus wyka'po eju'to'me: "Ajaina kapyn wairy, kawo wyino moro wara yry'pa iwe'i'pomboto. Iro ke ro mo'ko o'wa yjekaramanenyumbo u'ta poto 'su 'ne ka'tu rapa oty man."

¹²Morombo wyino Pilatus wo'mika'po inondapory poko. Mo'karon Simosu ko'ta'san te. Ika'san: "Mo'ko nondapo'poto o'wa, mo'ko Rome pono jopoto pawanary kapyn amoro mana. Pa'poro aseke poto 'su jopoto me atytoto mo'ko Rome pono jopoto y'tu'kanen me man." ¹³Moro eta'po mero ty'wa, Pilatus 'wa Jesus pa'kapo'po. Iwotandy'mo'po moro jopoto me tywaitopo tapo'ny tu'po, moro topu ke ira'to'po aitopo, moro Simosu gabata me kynejatijataton iro po. ¹⁴Kurita'ne'ne iwairy taro kynakon moro otare'matopo kurita uwaporo. Irombo Pilatus wyka'po mo'karon Simosu 'wa: "Mo'se mo'ko Ajopotorykon." ¹⁵Mo'karon ko'tapoty'san ro: "Iwory man! Iwory man! Wakapu poko ipokary man!" Pilatus wyka'po i'waine: "Mo'ko Ajopotorykon iro ke sipokapotan wakapu

poko?” Mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon wyka'san eju'to'me: “Mo'ko Rome pono jopoto rato amy na'na jopotory waty man.” ¹⁶Irombo mero Pilatus 'wa Jesus yry'po i'waine, ipokato'me.

Jesus aro'po i'waine. ¹⁷Aseke Jesus moro typokato'man wakapu arojakon. Jerusalem wyino iwepa'ka'po moro 'U'je'pombo Waitopo' tatynen 'wa. Golgota me mo'karon Simosu moro aitopo ejatojaton moro taurangon ta. ¹⁸Moro po ro wakapu poko Jesus poka'po. Imaro oko amykon terapa poka'san, o'win amy apojery wyino, o'win amy apo'tun wyino. Jesus owarira'naine kynakon. ¹⁹Paranga'membo pokapo'po enapa Pilatus 'wa mo'ko Jesus epo. Moro tu'po ro tymero kynakon: **MO'KO NASARET PONO JESUS, MO'KARON SIMOSU JOPOTORY.**

²⁰Moro imero'po erupa'po pyime Simosu 'wa. Tyse waty irombo Jerusalem wyino moro Jesus pokatopo kynakon. Moro oty tymero kynakon mo'karon Simosu auran ta, mo'karon Rome ponokon auran ta, mo'karon Griek auran ta enapa. ²¹Mo'karon Tamusi pokonokon jopotorykon Simosu wyka'san Pilatus 'wa: “Mo'karon Simosu Jopotory me iwairy kysimeroi. Mo'karon Simosu Jopotory me iwokarity'po te imeroko.” ²²Pilatus wyka'po te eju'to'ko'me: “Moro ynimeropo'po ani'petakama'pa waitake.”

²³Jesus poka'po mero ty'waine, mo'karon warinu pokonokon 'wa morokon itu'ponokon iwo'mykonymba a'saka'san okupa'en undy, tywe'i'san wara ro. Moro upi'nono iwo'mymba te o'win kynakon. Atoky'pa moro kamisa kynakon. ²⁴Irombo ase'wa ika'san: “Aniseka'pa kytaisen. Tymeramon tapusikiri kysemasen one 'wa apyiry man uku'to'me.” Iwara ero imero'po wo'kapy'po:

Morokon ywo'mykonymba ekamy'san i'waine aseka ro. Ywo'my poko tapusikiri emapoty'san i'waine.

Moro wara mo'karon warinu pokonokon we'i'san.

²⁵Moro Jesus pokatopombo wakapu ekosa kynatokon mo'ko isano, mo'ko isano pity, mo'ko Klopas pyty Maria, mo'ko Magdala pono Maria enapa. ²⁶Mo'ko isano ekosa mo'ko poto me inipynary inemepary kynakon. Ene'san mero ty'wa, Jesus wyka'po mo'ko tysano 'wa: “Mo'ko apyiko o'me me.” ²⁷Irombo mo'ko tynemepary 'wa ika'po: “Mo'ko apyiko asano me.” Morombo mero mo'ko inemepary 'wa mo'ko isano apo'i'po tokosa tauty ta.

Jesus rombyry

28Pa'poro oty aikepy'po uku'sakon Jesus moro jako. Irombo moro imero'po wo'ka'to'me ika'po: "Tuna 'se wa." 29Moro po ro amy parapi kynakon, ta'no'se tyjasakoren winu ke. Moro winu taka ro amy tymi'mi'ken oty u'mu'ka'po i'waine. Moro oty yry'po ro amy hysop epy pokonaka. Irombo Jesus yndary ponaka yry'po i'waine. 30Moro winu amy enyry'po mero ika'po: "Naikepy." Irombo mero moro tupu'po sekuma'po i'wa. Iworemakepy'po.

31Moro jako opy'pa noro moro otare'matopo kurita kynakon. Moro otare'matopo kurita te morokon wakapu poko mo'karon ipoka'san ekepy'san wairy 'se'pa mo'karon Simosu kynatokon. Poto me irombo moro otare'matopo kurita wairy kynakon. Iro ke ro Pilatus 'wa iwoturupo'san mo'karon ipoka'san y'sairykon ambopoto'me, morokon wakapu wyino ikato'ko'me. 32Irombo mero mo'karon warinu pokonokon 'wa mo'ko Jesus maro ipoka'san y'sairykon amboty'san, mo'ko o'win amy na'nen, irombo mo'ko akono terapa. 33Jesus 'wa tytunda'san mero te, tyromo'se terapa ene'po i'waine. Iro ke ro morokon i'sairy anamboty'pa iwe'i'san. 34Moro isoropary puka'po te o'win amy warinu pokono 'wa typosi'ken siparari ke. O'win wytory iwyino mynu wopy'po tuna maro. 35Mo'ko morokon otykon eneneny'mbo kynamyikapojan. Moro inamyikapory oty iporo man. Iporonokon otykon ekarityry uku'san ty'wa. O'waine enapa amyikarykon 'se man. 36Moro oty tywo'ka'se man, ero imero'po wo'ka'to'me:

Amy paio ije'po amboty'pa kynaitan.

37Amy oje rapa tymero man:

Mo'ko inipuka'san 'wa kyno'po'ta'ton.

Jesus unemyry

38Morombo mero Pilatus 'wa mo'ko Arimatea pono Josef woturupo'po mo'ko Jesus ekepy'po kato'me ty'wa moro wakapu wyino. Mo'ko Josef ro amy Jesus nemepary me kynakon, maname

19:28-30 Mateus 27:45-56, Markus 15:33-41, Lukas 23:44-49

19:28 Ware 69:21, 22:15 19:36 Exodus 12:46, Numeri 9:12, Ware 34:20

19:37 Zacharia 12:10, Jesus nenepo'po 1:7

te irombo, mo'karon Simosu jopotorykon nendory ke ty'wa. Pilatus 'wa iru'pa epy'po. Irombo Josef 'wa Jesus ekepy'po ka'po moro wakapu wyino. ³⁹Mo'ko Nikodemus wyto'po imaro. Mo'ko 'wa ro uwapo Jesus koko tatawa kynakon. Oruwa kiro iwairy taro mere maro aloe y'kaima'po Nikodemus ekosa kynakon. ⁴⁰Mo'ko Jesus ekepy'po pina'po i'waine. Irombo morokon typoporamon otykon maro ijasimemboty'po i'waine ty'meijamon kamisa ke. Moro wara irombo mo'karon Simosu akepy unenjatón. ⁴¹Moro Jesus pokatopombo wyino tyse waty amy wonatopo paty kynakon. Moro ta ro amy asery atunendopo kynakon. Amy paio noro kari'na yry'pa kynakon itaka. ⁴²Moro taka roten Jesus ekepy'po yry'po i'waine, senge roten iwairy ke. Moro otare'matopo kurita irombo kynitundakon terapa.

Jesus awomyry

20 ¹Irombo moro otare'matopo kurita pa'po me, kokoro 'ne imero, tawa'rume noro a'ta, mo'ko Magdala pono Maria wyto'po moro Jesus unendopombo 'wa. Irombo moro ipenary aputy topu ene'po i'wa tamima. ²Irombo eka'numy'po Simon Petrus 'wa, mo'ko o'win amy omeplatoto, mo'ko poto me Jesus kynipynakon inoro 'wa enapa. Ika'po i'waine: “Mo'ko Jopoto moro unendopombo wyino taro man. Oje yry'po anukuty'pa na'na man.”

³Irombo Petrus wepa'ka'po mo'ko o'win amy omeplatoto maro. Ito'san moro Jesus unendopombo 'wa. ⁴Okororo eka'numy'san. Mo'ko o'win amy omeplatoto taka'ne kynakon Petrus ko'po. Mo'ko tunda'po na'nen moro Jesus unendopombo 'wa. ⁵Itaka iwonsuma'po. Morokon inoponykonymbo kamisa ene'san i'wa. O'my'pa te iwe'i'po. ⁶Irombo iwena'po ta Simon Petrus tunda'po enapa. Mo'ko wo'my'po moro atunendopo taka. Morokon inoponykonymbo kamisa ene'san i'wa. ⁷Moro u'jondotopombo kamisa ene'po enapa i'wa, morokon inoponykonymbo kamisa ekosa kapyn te. Typo terapa te tamenje kynakon. ⁸Morombo mero mo'ko o'win amy omeplatoto, mo'ko Petrus uwapo tytunda kynakon inoro wo'my'po enapa. Oty ene'po mero ty'wa oty amyika'po i'wa. ⁹Moro iromby'san wyino awomyry man mero'po anukuty'pa na'nen

19:38-42 Mateus 27:57-61, Markus 15:42-47, Lukas 23:50-56

19:39 Johanes 3:1-2 20:1-10 Mateus 28:1-8, Markus 16:1-8, Lukas 24:1-12

kynatokon. ¹⁰Mo'karon omepatonon werama'san rapa moro ita tywaito'kon auto 'wa.

¹¹Maria te moro Jesus unendopombo wyino kurando kynotamojakon. Moro tywotamory ta moro atunendopo taka iwonsuma'po. ¹²Irombo oko tamu'ne ewo'myndo'san kapu tanokon apojonano ene'san i'wa. Tandy'po kynatokon moro Jesus ekepy'po waitopombo po, o'win amy moro upu'po waitopombo po, o'win amy moro ipupuru waitopombo po. ¹³Mo'karon woturupo'san ro i'wa: “Woryi, o'tono'me ko matamojan?” Ika'po i'waine: “Mo'ko Yjopotory taro man. Oje tyje iwairy anukuty'pa wa.”

¹⁴Moro wara tyka'po mero iwotu'ma'po. Irombo Jesus ene'po i'wa. Jesus me iwairy anukuty'pa te kynakon. ¹⁵Jesus wyka'po i'wa: “Woryi, o'tono'me ko matamojan? Noky ko mupijan?” Mo'ko wonatopo paty enenen ja'ta ekanopyry ke ty'wa, ika'po I'wa: “Jopoto, o'wa aro'poto, oje yry'po ekari'ko, moro wyino saro'se me.” ¹⁶Jesus wyka'po i'wa: “Maria.” I'wa tywotu'ma'po mero Maria wyka'po I'wa Simosu auran ta: “Rabuni.” Moro tauro'po man: yjemepanen. ¹⁷Jesus wyka'po i'wa: “Kapo'i koro. Awomy'pa noro irombo wa mo'ko jumynano 'wa. Mo'karon yja'sakarykon 'wa ero yjauranyombo ekari'tango: ‘Mo'ko yjummy, mo'ko ajumykon me enapa man inoro 'wa yjawomyry man. Mo'ko ytamusiry, mo'ko atamusirykon me enapa man inoro 'wa yjawomyry man.’ ”

¹⁸Irombo mero mo'ko Magdala pono Maria wyto'po mo'karon omepatonon 'wa, moro ty'wa mo'ko Jopoto ene'po ekari'se, moro o'to ty'wa ika'po ekari'se enapa.

Jesus wosenepory mo'karon tynemeparykon 'wa

¹⁹Irombo koko mo'karon omepatonon tywota'nano'se kynatokon. Morokon pena tyra'kere'to i'waine kynakon, mo'karon Simosu pona tanarike tywairykon ke. Irombo typo roten Jesus wopy'po ira'nakaine. Ika'po i'waine: “Sara'me aitoko.” ²⁰Moro wara tyka'po mero, morokon tainary, moro tysoropary enepo'po i'wa i'waine. Mo'ko Jopoto ene'po mero ty'waine, mo'karon omepatonon ewa'pota'san imero. ²¹Jesus wyka'po rapa i'waine: “Sara'me aitoko. Mo'ko jumynano 'wa yjemoky'po wara enapa komo'saton.”

20:11-18 Mateus 28:9-10, Markus 16:9-11

20:19-23 Mateus 28:16-20, Markus 16:14-18, Lukas 24:36-49

²²Moro wara tyka'po mero, uro'san i'wa. Ika'po i'waine: “Mo'ko Tamusi wyinono a'kanano apyitoko. ²³Yja'wan me kari'na we'i'san ka'poto o'waine, tyka ro kynaitan. Anika'pa awe'i'sando te, ika'pa kynaitan.”

Tomas wairy oty anamyika'pa

²⁴O'win amy mo'karon ainapatoro itu'ponaka okonokon a'sakary Tomas, mo'ko Didymus* me kynejatojaton inoro uwa tywaije kynakon ekosaine, mo'ko Jesus wopyry jako. ²⁵Mo'karon iwomepary a'sakarykon wyka'san i'wa: “Mo'ko Jopoto enei na'na.” Mo'ko Tomas wyka'po te i'waine: “Morokon ainary ta morokon putuputuri pa'san anene'pa yja'ta, morokon putuputuri pa'san taka moro yjainary siky'iry ane'moky'pa yja'ta, anamyika'pa waitake.” ²⁶Irombo oko-to'ima kurita pa'po me mo'karon inemeparykon moro auto ta rapa kynatokon. Tomas ro ekosaine kynakon. Tyra'kere'to morokon pena wairy se'me typo roten Jesus wopy'po ira'nakaine. Ika'po i'waine: “Sara'me aitoko.” ²⁷Morombo mero mo'ko Tomas 'wa ika'po: “Ero 'wa moro ajainary siky'iry ene'ko. Morokon yjainary eneko. Moro ajainary ene'ko. Moro ysoropary taka e'mo'ko. Senu'ka pe kyte'i. Isenu'ka'pa te aiko.” ²⁸Tomas wyka'po eju'to'me: “Yjopotory! Ytamusiry!” ²⁹Jesus wyka'po i'wa: “Yjene'po ke oty mamyikanon? Sara'me 'ne janon kynaita'ton mo'karon enery pyndo oty amyikanamon.”

Kareta y'ma'topo auranano

³⁰Pyime noro kapu wyinonokon otykon enepo'san Jesus 'wa mo'karon tynemeparykon embata. Morokon te ero kareta ta imero'pa tywaije mandon. ³¹Morokon imero'san te tymero man mo'ko Mesias me, mo'ko Tamusi ymuru me enapa Jesus wairy amyikato'me o'waine, amyikanamon me ajemando'ko'me enapa ety ta.

Jesus wosenepory rapa

21 ¹Morombo wyino Jesus wosenepo'po rapa mo'karon tynemeparykon 'wa moro Tiberias juwembory esi'wo. Ero wara te iwosenepo'po.

20:24 Moro Didymus tauro'po man: Munusi.

20:23 Mateus 16:19, 18:18

²Asekosa kynatokon mo'ko Simon Petrus, mo'ko Tomas, mo'ko Didymus* me kynejatojaton inoro, mo'ko Galilea tano Kana pono Natanael, mo'karon Sebedeus ymurukon, oko noro amykon terapa inemeparykon enapa. ³Simon Petrus wyka'po mo'karon ta'sakarykon 'wa: "Woto poko wy'sa." Mo'karon amykonyombo wyka'san: "Na'na kyny'san amaro." Kurandonaka ito'san. Moro kurijara taka iwotaru'ka'san. Moro koko te otyombo ro anapo'i'pa iwe'i'san.

⁴Emamy'po po terapa Jesus pe'ja po kynakon. Jesus me iwairy anukuty'pa te mo'karon inemeparykon kynatokon. ⁵Irombo Jesus wyka'po i'waine: "Pyitonon, perere etapyry me woto amy waty nan ajekosaine?" Ika'san: "Uwa." ⁶Ika'po i'waine: "Moro sipi ematoko moro kurijara apo'tun wyino. Iwara amy mapyita'ton." Ema'po i'waine. Irombo aru'kary upi'po terapa i'waine. Pyime irombo woto ita kynakon. ⁷Irombo mo'ko poto me Jesus nipynary omeplatoto wyka'po Petrus 'wa: "Mo'ko Jopoto mo'ko man." Mo'ko Jopoto me iwairy eta'po mero ty'wa, Simon Petrus wewo'myndo'po. Iwoku'my'po. Moro tywo'my upi'nono ta roten irombo kynakon. Irombo iwoma'po moro tuna taka. ⁸Mo'karon a'sakarykon 'wa te moro kurijara wena'po ta moro woto na'no'ka'po sipi kyryrykary enepy'po maponaka. Tyse waty irombo mapo wyino kynatokon. Ainatone-kari'na apo iwairy taro mapo wyino kynatokon.

⁹Maponaka tywo'ka'san mero, wa'to'po po'manga'po tu'po woto ene'po i'waine. Perere ene'po enapa i'waine. ¹⁰Jesus wyka'po i'waine: "Anapo'i'san woto amy ene'toko." ¹¹Irombo Simon Petrus wotaru'ka'po rapa. Moro sipi kyryryka'po i'wa maponaka. Oko-to'ima-kari'na itu'ponaka ainapatoro itu'ponaka oruwa potonon woto ita kynatokon. Pyime mo'karon woto wairy se'me moro sipi we'i'po o'seka'pa.

¹²Jesus wyka'po i'waine: "Endametoko." Amy pairo inemepary tywoturupory 'se'pa kynakon i'wa: "Noky ko amoro man?" Mo'ko Jopoto me iwairy uku'satokon irombo. ¹³Irombo Jesus 'wa moro perere anumy'po. Ekamy'po i'wa i'waine, mo'ko woto maro.

¹⁴Moro ijuwanory me Jesus wosenepotopo moro kynakon moro iromby'san wyino tawomy'po wyino.

21:2 Moro Didymus tauro'po man: Munusi.

21:3 Lukas 5:5 21:6 Lukas 5:6

¹⁵Iwendame'san wyino* Jesus wyka'po Simon Petrus 'wa: "Johanes ymuru Simon, kypynanon mojan ko'po?" Petrus wyka'po I'wa: "A'a, Jopoto, moro y'wa apynary muku'sa." Jesus wyka'po i'wa: "Mo'karon yjekyllon kapara indameno'poko." ¹⁶Ijokonory me Jesus wyka'po rapa i'wa: "Johanes ymuru Simon, kypynanon?" Petrus wyka'po I'wa: "A'a, Jopoto, moro y'wa apynary muku'sa." Jesus wyka'po i'wa: "Mo'karon yjekyllon kapara eneko." ¹⁷Ijoruwany me Jesus wyka'po i'wa: "Johanes ymuru Simon, kypynanon?" Petrus 'wa moro ioruwany me moro 'Kypynanon?' ikary je'tuma'po. Irombo ika'po Jesus 'wa: "Jopoto, pa'poro oty muku'sa. Moro y'wa apynary muku'sa." Jesus wyka'po i'wa: "Mo'karon yjekyllon kapara indameno'poko.

¹⁸"Ita'ro pore, moro apitaniry jako aseke moku'myjakon. Anisanory wara ro mytopo'sakon. Ajatypy'poto te, morokon ajainary mityngatake. Amy terapa kari'na ajeku'mytan. Awytory 'se'tonorymbo 'wa ajarotan." ¹⁹Moro wara Jesus 'wa moro one wara Petrus rombyry man 'wa moro Tamusi ety awongary man ekarity'po. Moro wara tyka'po wyino, ika'po Petrus 'wa: "O'ko ywena'po ta."

²⁰Tywo'tu'ma'po mero, Petrus 'wa tywena'san ta mo'ko poto me Jesus nipynary omepatoto wopyry ene'po. Mo'ko ro mo'ko eratonomapotopombo onory jako Jesus aporito tywaije kynakon. Mo'ko enapa tywoturupo kynakon i'wa: "Jopoto, noky ko ajekaramatan?" ²¹Inoro ene'po mero ty'wa, Petrus wyka'po Jesus 'wa: "Jopoto, o'to ko naitan mo'ko?" ²²Jesus wyka'po i'wa: "Moro ywopyry man 'wa ro nuro iwairy 'se yja'ta, apoko nan? Amoro te o'ko ywena'po ta." ²³Irombo iromby'pa mo'ko omepatoto wairy man oka wotaripapy'po mo'karon Jesus wyinonokon ra'na. Jesus te yka'pa tywaije kynakon: "Iromby'pa kynaitan." Tyka te tywaije kynakon: "Moro ywopyry man 'wa ro nuro iwairy 'se yja'ta, apoko nan?"

²⁴Mo'ko omepatoto, mo'ko erokon otykon amyikapojan inoro, mo'ko imeronamonymbo, inoro ro mo'ko man. Iporo moro inamyikapory wairy uku'san na'na.

²⁵Pyime noro amykon terapa otykon tyka'se man Jesus 'wa. O'win o'win pai morokon mero'sanyboto, ero nono tu'po morokon imero'san kareta waitopo waty nairy, wykaje awu.

21:15 'Iwendame'san wyino' y'petakan me pai 'Tywendame'san wyino' yry man.

21:20 Johanes 13:25